

Anul IV.

Nr. 10

Octombrie 2014

SĂMÂNĂTORUL

Ediția

tipărită

Nr. 13

ISSN 2344 - 5017
ISSN-L 2286 - 1017

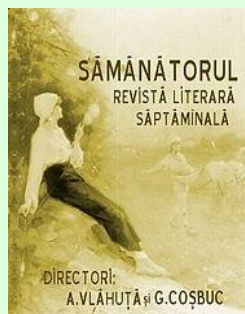
Revistă literară lunară

ISSN 2344 - 5017
ISSN-L 2286 - 1017

Director 2007-a.c.:
**NICOLAE
N. TOMONIU**

Primii directori și
fondatoridin 1901:

G. Coșbuc Al. Vlăhuță

Fondatori 2012:

Asociațiile
"Semănătorul" și
"Dorna" Tismana

Ediția tipărită se
vinde local cu 15
lei și se trimite la
abonați, prin
poștă, cu 20 lei

Anul IV. Nr. 10 -Octombrie 2014 - Apare la sfârșitul
fiecărei luni, cu fragmente din aparițiile de cărți noi și de pe
bloguri. Intră în lucru în data de 25 ale lunii, cu numărul
lunii încheiate. Ediția online a avut nr. 9, al lunii în care a
apărut (sept.) și s-a distribuit, autorilor și pe Internet.

**2007-2014
Aniversare
Semănătorul**

NICOLAE N. TOMONIU

(n. 1944, Tismana)

*Scriitor membru
al LSR -Gorj*

O veste tristă:

Revista “Sămănătorul” ar putea deveni trimestrială !

Anunț important: ne-au învins!

După trei ani de cerșit degeaba subvenții la Ministerul Culturii prin proiecte la AFCN, ne găsim în situația că am rămas, cel puțin lunile următoare, fără nici un fel de susținere materială. Alocarea sumei insuficiente de 250 lei lunar, inclusiv octombrie, din partea primăriei Tismana, ne-a acoperit doar obligațiile față de Depozitele Legale ale BNR, Bibl. județeană, a orașului Tismana și a Consiliului Local.

Am alocat mereu din buzunarul propriu încă 250 lei, uneori peste, pentru ca revista Sămănătorul să facă față promovării ei și distribuirii câtorva abonați sau cotizanți. Fără bani primită de la aceștia nu ne-a ajuns. Asociația a cheltuit anul acesta peste 7000 lei din fondurile proprii, suplimentând tirajul dar revistele n-au interesat pe românii săraci și debusolați de regimuri politice care-și văd de propriile interese. Revista noastră nu poate rezista în fața grupurilor de “aleși” ai poporului care dau bani grei pentru propriile publicații și mijloace mass-media de zăpăcit nația.

Nevoia de cultură a scăzut chiar printre cei care azi se consideră intelectuali. Dezgustul populației față de orice fel de publicație sau post TV unde partizanatul politic și incultura e prezentă în fiecare minut, ne-a atins și pe noi, nevinovații, care trăim încă himera făcutului de bine, a patriotismului, a iubirii față de națiunea care ne-a zămislit, care dorim apărarea patrimoniului cultural făurit cu atâta trudă în mileniul al II-lea.

Este emblematică coperta I a revistei noastre. Nimeni nu se înghesuie să cumpere vreo carte sau vreo revistă, vai nouă poporului român care ne înghesuim unde se dau sarmale și piftii de pomană!

Urmează ca joi, 30 octombrie 2014, Consiliul Local Tismana să hotărască ce bani ne alocă pentru ca să ducem revista mai departe și să o dăm și școlilor pentru că e mare numărul de articole din revistă privind istoria, cultura, tradițiile locale, patrimoniul cultural și religios al orașului nostru.

Dacă banii alocați vor fi aceiași, revista va deveni trimestrială! Următorul număr va apare deci, în ianuarie! Vă vom ține la curent.

Sămănătorul

CODUL LUI ARTUR SILVESTRI

(Continuare din numărul trecut)

2. ULTIMELE ZILE ALE LUI ARTUR SILVESTRI. ÎMPREUNĂ ÎN VIRTUAL, PÂNĂ LA RIDICAREA MEȘTERULUI MEU LA CERURI.

Nu! Așa cum spunea Artur, n-am fost adeptul adeviziunilor de moment sau de context și cu atât mai mult în acele nefericite zile ale lui noiembrie 2009 când aveam să-l pierdem pentru totdeauna. Erau zile nefaste și de deznădejde pentru că dacă Artur ne întreba dacă-i putem duce opera mai departe asta însemna că operația la care mergea era extrem de riscantă. Ceea ce era totuși bine, era că se gândea la proiectele viitoare și acesta era poate singurul lucru care-i mai putea menține moralul ridicat. Pe lângă „Semănătorul - Editura online” pe care mi-o dăduse mie să am grijă de ea, voiam să lucrăm anul viitor la un site multimedia „arp-tv”. Cumpărase domeniul și făcea probe privind inserarea secvențelor video ale unor posturi de televiziune în paginile web ale siturilor noastre.

Știindu-l în suferință, evitam discuțiile inutile dar abia apucam să-i răspund dacă eram întrebat. Voiam a-i stimula moralul prin însăși conversația avută și redau mai jos în întregime o discuție (un chat) pe virtual pentru a observa starea lui permanentă de îngrijorare privind nu numai sănătatea dar și eventualitatea că, aflându-l șubred, unii așa ziși amici să abandoneze colaborarea la reviste. Cei mai mulți erau serioși, vechi prieteni, oameni citiți și luminați care colaborau pur și din dragostea de a scrie sau dintr-o convingere lăuntrică că fac o „Faptă mare”, cum zicea Artur. Dar erau și unii care colaborau doar din perspectiva de li se tipări scrierile.

Discuția începuse pe marginea unei emisiuni TV în care Artur era implicat. Dacă-mi aduc aminte bine – pentru că au fost mai multe emisiuni cu diverse subiecte - era vorba de distrugerea centrului istoric în București. (Pe chat renunțăm la ortografie și la diacritice.)

„eu: Abia acum am intrat pe Internet sa vad ce mai e, lucrez de la ora trei la editura, am niste lucrari. Se vede emisiunea de la Realitatea TV, la ea va referiti?”

21:26 Artur: buna seara, deci se vede, e foarte bine

eu: se vede dar nu am buna legatura are sincope, normal ar trebui sa se vada

21:27 Artur: multumesc, numai asta trebuia sa stiu

eu: am uitat sa dau buna seara, sunt obosit am avut o zi grea

21:28 Artur: in alta ordine de idei : suntem in tara dar nu am vorbit

deloc pentru ca nu ma simt bine , merg la medici si nu am vrut sa alarmez pe nimeni, sper ca fara rost dar nu sunt vesti prea bune am sa vad in zilele urmatoare

eu: de dimineata am avut niste fete de la Dilema veche, e o revista buna? voiau amanunte despre Fundatia Tismana

21:29 Artur: Despre asta :Dilema veche, e o revista

buna? voiau amanunte despre Fundatia Tismana

eu: imi pare rau va trebui sa va mai relaxati munciti prea mult

21:30 Artur: Revista apartine lui Plesu dar trebuie facuta reclama prin toate mijloacele , inclusiv ale lor

eu: au zis ca n-au treaba cu el scriu ce vor

21:31 Artur: foarte bine

21:32 eu: le-am dat cartea cu Basaraba au zis sa colaborez am zis ca n-am timp, sa ia articolele de pe siturile mele daca vor

Artur: foarte bine ati procedat

21:33 eu: nu va mai retin maine termin un reportaj de la Mehadia si-l trimit

Artur: foarte bine

21:34 sper sa am mai multe lamuriri in cateva zile si sa fie bine, ca sa reluam toate de unde le-am amanat, am sa mai vad daca mai am niste carti pentru Editura de la autori de-ai nostri

21:36 eu: da e bine, n-am nimic la bibliografii, ma gandeam s-o pun pe a lui Nicodim stiti lucrarea aia veche

Artur: ar fi foarte bine bibliografia aceea despre mehadia ce scrieti ? stiti ca acolo avem un nucleu foarte solid ca si in Almaj ?

21:37 eu: un articol reportaj «Ultimii soldati ai neamului romanesc» e un serial sper ca mai tarziu daca termin doua pagini la editura vi-l trimit

21:38 Artur: foarte bine , il astept, imi pare bine ca am vorbit , eram destul de deprimat

21:39 eu: da am fost foarte solicitat toamna asta dar vin noptile lungi si lucrăm liniștit la tara nu mai e nimic de facut ieri am facut cu cazanul

Artur: mai ales ca exceptand cateva persoane, foarte putine, nu mai scria nimeni decat sa se intereseze de treburile lor (nu e de mirare , de altfel)

21:40 Artur: sa asteptam ,deci, iarna

21:41 eu: am ajutat pe N. F. sa-i refac doua lucrari, ultima nu prea corespundea, a obosit saracu dar nu va mai retin, pe curand

21:43 Artur: DOAMNE AJUTA !

21:44 eu: noapte buna

Renunșasem în ultima vreme a-i mai cere părerea pe marginea demersurilor făcute de mine. Un simplu articol sau vreo acțiune la editura online rămăseseră doar opțiunea mea. N-aveam cu cine mă consulta pentru că știam sigur că Artur avea totuși nevoie și de multă odihnă. De astă dată, psihologic vorbind, țineam totuși să aflu că eu am în perspectivă proiecte noi iar serialul „Ultimii soldați ai neamului românesc” era unul dintre ele. Pentru că acel reportaj pornea cu o întrebare care i-ar fi mers la suflet patriotului Artur Silvestri: „Care-i rostul în România neo-vasală de astăzi al urmașilor vitezei Armate Române, ai cărei soldați cântând cu arma în mână „Treceți batalioane române Carpați” făcură România Mare, făcură o Românie „dodoloață” și glorioasă cu mareșali care stăteau la masă, de la egal la egal, cu marii mareșali ai Europei?”.

Mi-a returnat întrebarea așa cum mai făcuse și în cazul unui alt articol pe inima lui, când a răs copios și m-a întrebat retoric: „Și ziceți că Băsescu ar vrea blocuri turn în centrul istoric al Bucureștiului?”.

Deși îmi părea bine că-l mai înviorasem un pic, priveam și eu cu strângere de inimă cum scriu unii doar ca „să se intereseze de treburile lor” cum spunea Artur. La editură, îmi exprimasem clar punctul de vedere că fiecare paragraf, fiecare cuvânt, fiecare virgula, aparține autorului și numai autorului iar noi, puneam doar scrierea finală pe site. Cu toate acestea, tocmai în acele momente de tensiune, câțiva autori „veneau să se intereseze” dacă nu le-am putea face o copertă sau dacă nu le-am putea găsi vre-un critic literar ca să le prefăteze lucrarea. Știindu-i mai în vârstă, i-am tratat cu indulgență și le-am dat sfaturi. „I-am încurajat” zicea Artur Silvestri, acest lucru scoțându-l totuși din sărite: „Privitor la lucrul de la editura, va recomand sa scădeți pe cat e posibil la

minimum răspunsul pozitiv la revendicări cum sunt cele de mai jos; oamenii aceștia trebuie sa înțeleagă odată ca nu suntem angajați de ei. Cu doriri de bine!” (Iată unul din mesajele la care se referea: „Stimate Domnule Tomoniu, Va scriu ca sa va spun ca ați uitat de coperta la ultimul volum trimis. In ceea ce privește schimbarea cu doua poezii pe aceeași pagina, sincera sa fiu, nu-mi place. M-am ferit întotdeauna, chiar daca trebuia sa plătesc mai mult, când am publicat pe hârtie”. Aluzia la plată, mă înfuriase și pe mine cumplit!)

„Recomandarea” era unul dintre ultimele mele curiere electronice schimbate cu Artur Silvestri. Și era prima dată după douăzeci de luni de corespondență aproape zilnică, când „mă certa”! Mi-am dat seama atunci, că nu mai urmărea în paralel - cum făcea odată - corespondența editurii. Bănuiam asta pentru că eu răspusesem foarte tăios autorilor acelor revendicări și propuneri de mituire care, ziceam eu, „sunau ca dracu”. Artur m-a mustrat deși știa foarte bine că eu țineam cu dinții ca lucrările apărute la editură să fie, în spiritul „semănătorului”, adică ori lucrări de debut în literatură, ori noutăți absolute, pentru operele deja tipărite sau existente online existând alternativa bibliotecii online.

Urmare a acestui incident, mi-am dat seama că, în mod fatal, starea sănătății lui Artur Silvestri era tot mai precară și toată luna aceea m-am ocupat de promovarea noastră pe wikipedia, un cunoscut site enciclopedic vizitat de milioane de oameni. Fără nici un ban ca de obicei, am lucrat la situri zi și noapte, m-am certat (ca de obicei când pun ceva acolo!) cu administratorii mai noi care necunoscându-mă făceau pe grozavii, în fine, pe 3 noiembrie paginile celor trei edituri ale Asociației Române pentru Patrimoniu și pagina editurii online erau gata. I-am scris lui Artur Silvestri, pentru a-i face o bucurie, că voi continua cu pagina asociației și cu pagina lui personală lucru care l-am realizat în ziua următoare.

Nu mi-a mai răspuns, probabil că se pregătea pentru spitalizare sau boala i se agravase! Într-o vineri, am primit acest SMS dezolant (în original, în locul spațiului gol era un punct): „La sfârșitul lui octombrie o operatie simpla a găsit ceva f foarte grav acum Sunt la o clinica in strainatate pentru tratament indelungat pentru aceasta boala grea sper sa putem continua în viitor cele începute în situatia data nu pot comunica decat sms silvestri.” De la Artur Silvestri, 23:12 19-Nov-08.

Nu i-am răspuns imediat pentru că preț de câteva momente priveam ca paralizat acel sms. Acel „Sper să putem continua în viitor” m-ar fi putut liniști dar felul în care înlocuia spațiul gol cu punctul, scrierea unei singure majuscule și aceea nepotrivit pusă în frază, dovedea o mare nerăbdare. Provenită din suferință? Nu știam ce să fac, am înșirat pe mobil un text liniștitor și am dat să-l trimit. N-a mers, n-aveam acces în străinătate și am lăsat răspunsul, cu strângere de inimă, pentru a doua zi, urmând a face demersurile necesare la Vodafone să-mi seteze mobilul!

Răspunsul de a doua zi a fost gândit cât mai simplu. Iată-l: Microsoft Outlook, 20.11.2008; Ora 10:18:49, Mesaje, Artur Silvestri, text: „Mult curaj! Nu va faceți griji, fiind în străinătate totul o sa fie bine! Iar aici știm fiecare ce are de făcut. NNTomoniu”, Stare: trimis.

Următorul SMS primit a fost pe 30 noiembrie... Artur Silvestri ne părăsise!

Astfel se încheiau douăzeci de luni de trăire în virtual cu cel pe care l-am considerat întotdeauna ca un frate mai mare.

Era ca vârstă, cu nouă ani mai mic decât mine!

Alexandru Melian
doctor în filologie

ALEXANDRU MELIAN -

(n. 1939, Luizi-Calugara, Bacau). Critic
literar, eminescolog, dizident
anticeausist.

Scriitor
medaliat de
Asociația
Semănătorul
Tismana

CANTECE FĂRĂ ȚARĂ

- Rubrica «*In numele speranței*» -

Motto: "*« Nu rostul meu, de-a pururi pradă
Ursitei maștere și rele,
Ci jalea unei lumi părinte,
Să plângă-n lacrimile mele*

În acest an se comemorează 100 de ani de la primul război mondial, expresia suprema a vocației ucigașe și sinucigașe a omului. Nu e de mirare, din această perspectivă, că unii nu comemorează, ci aniversează.

Din acest tablou al infernului terestru, dezlănțuit în 1914 și încheiat după patru ani, - de fapt, nu încheiat, ci întrerupt doar vreo 20 de ani, pentru a-l continua, în parametri și mai diabolici, cu cel de al doilea cataclism - am simțit nevoia unui decupaj din istoria românească. Dar nu din istoria reprezentată de manuale și tratate, ci din aceea transfigurată în expresie artistică, menită să se adreseze sensibilității, afecțiunii umane. O istorie autenticată de binecuvântările iubirii și de blestemele, morții, de lacrimile suferinței și de strigătele chemării. Este vorba de istoria acelor ani, reprezentată bogat în arta românească, mai ales în literatură.

Dintre toți artiștii marcați de această experiență tragică, pentru români și pentru întreaga umanitate, și care au reprezentat-o în culorile sumbre impuse de realitate, figura cea mai emblematică a fost, fără nici o îndoială, poetul Octavian Goga. Deși biografia lui, - ea însăși un roman tragic - este profund relevantă și revelatoare, nu asupra ei ne vom opri. Vom încerca doar să reactualizăm o mărturie a celui care a fost « *logodnicul durerii, / Cobzarul cu aceleași strune, / Ce-și țese cântecul-nvierii / Din stihuri de îngropăciune.* », a celui care-a fost « *o harfă spânzurată / Pe-o strașină de închisoare* » și care a trăit profundul sentiment de consubstanțialitate cu poporul din care făcea parte, așa cum o mărturisea, înaintea lui, George Coșbuc - poet pe care O. Goga, în discursul de primire la Academie, - adresându-se regelui Ferdinand - îl situa în complementaritatea exponențială a lui Eminescu.

Crezul artistic al celui care a întemeiat **Sămănătorul**, - « *Sunt suflet din sufletul neamului meu / Si-i cânt bucuria și-amarul / În ranele tale durutul sunt eu / Si-otrava deodată cu tine o beu / Când soarta-ți întinde paharul* » (**Poetul**) - se revărsa subteran și asumat în **Rugăciunea** (1) celui ce a scos la Budapesta **Luceafărul**, surioara mai tânără și mai temerară a **Sămănătorului**, a celui care, într-un soi de bilanț existențial, se identifica atât de coșbucian : « *Zidit din lacrimi și dezastre, / Eu am vestit o lume nouă / Voi mi-ați dat vaierele voastre, / Eu v-am dat inima mea vouă.* » (**Am fost**)

Iar mărturia la care vreau să mă refer este prilejuită de frământările celor doi ani de neutralitate. Se știe că intrarea

României în primul război mondial s-a făcut în urma unei veritabile confruntări între partizanii Puterilor Centrale (Germania, Austro-Ungaria, Turcia, Bulgaria) și cei ai Antantei (Franța, Anglia, Rusia, Italia), adică între cei care, având în frunte pe regele de origine germană Carol I, voiau să se conformeze unui tratat secret semnat în 1883, între rege și guvernul Germaniei de atunci, și între cei pentru care eliberarea Transilvaniei de sub oprimarea seculară a Austro-Ungariei era nu doar un obiectiv vital, ci și o oportunitate istorică. În rezultatul acestei confruntări, poetul pătimirii transilvane a jucat, nu atât un rol politic, cât unul mobilizator, prin harul poeziei. Nici închisoarea, nici riscul condamnării la moarte, - ceea ce s-a și întâmplat, în contumacie - nu l-au oprit să pună în practică decizia de a trece Carpații în țară, pentru a pleda cauza transilvănenilor și a înclina balanța în favoarea celor care doreau să se alăture Antantei.

La întrunirea organizată în București de **Liga politică a tuturor românilor** (15 februarie 1915), această frază din luarea sa de cuvânt este emblematică : « **Pentru jertfa de mâine am trecut granița, să venim în Tara Românească. Noi ne-am pierdut țara, noi ne-am pierdut patria, dar avem încă capetele noastre. Vi le dăm dumneavoastră, faceți ce vreți cu ele. Ele pot să cadă, Ardealul nu poate cădea.** »

Din păcate, politicienii bucureșteni n-au făcut mai nimic cu aceste capete. Tratatul și pertractările interminabile, imprevizibile și adesea insalubre cu puterile Antantei, dar și cu partizanii încă

INFANTERIȘTI ROMĂNI 1915

puternici ai regelui Carol I, deși acesta trecuse în neființă, au tergiversat peste un an decizia pe care o așteptau toți ardelenii și toți românii ne-germanofili. Dezamăgirea, revolta și până la urmă disperarea au devenit lințoliu negru peste sufletele celor care așteptau altceva de la frații lor de dincolo de Carpați.

**« De-un an vegheați în pragul porții,
Incremeniți de-un tainic lanț,
De-un an vegheați în pragul porții,
Bolnavi, ce-n frigurile morții
Vedeți un chip de dorobanț... »**

În acest context, cel care-i cerea lui Dumnezeu, în volumul de **Poezii** din 1905,

**« Dă-mi tot amarul, toată truda
Atâtor doruri fără leacuri,
Da-mi viforul în care urlă
Si gem robiile de veacuri.
De mult gem umiliții-n umbră,
Cu umeri gârbovi de povară...
Durerea lor înfricoșată
În inimă tu mi-o coboară.**

**În suflet seamănă-mi furtună,
Să-l simt în matca-i cum se zbate,
Cum tot amarul se revarsă
Pe strunele înfiorate;
Si cum sub bolta lui aprinsă,
În smâlț de fulgere albastre,
Încheagă-și glasul de aramă:
Cântarea pătimirii noastre.**

acest aed al veacului XX dăltuiește în versuri de granit dorurile fără leacuri ale robiiilor de veacuri, care se simt abandonate și tranzacționate de frații lor, într-un moment de răscruce a istoriei. Apostolul pătimirii transilvane scrie, în vremurile acelea de îngenunchere vremelnică, 24 de poezii adunate în volumul **Cântece fără țară**, al cărui titlu este dat de prima poezie. Un poem tulburător care, sintetizând mesajul îndoliat al întregului volum, transgresează evenimentialul imediat pentru a se proiecta în eternitatea semnificațiilor sale. Citarea lui nu poate fi atotcuprinzătoare decât în totalitate :

« Eu sunt un om fără de țară,
Un strop de foc purtat de vânt,
Un rob răzleț scăpat din fiară,
Cel mai sărac de pe pământ.

Eu sunt un mag de legea nouă,
Un biet nebun, orbit de-o stea,
Ce-am rătăcit să v-aduc vouă

Poveștile din țara mea.

Eu sunt o lacrimă târzie
Din plânsul unei mii de ani,
Sunt visul care reînvie
La vetrele celor orfani.
Sunt o muștrare călătoare
De pe tărâmurile fără glas,
Și dintr-o lume care moare
Sunt strigătul ce-a mai rămas.

Eu sunt oftatul care plânge
Acolo-n satul meu din deal,
Sunt țipătul muiat în sânge
Al văduvelor din Ardeal.
Sunt solul dragostei și-al urii,
Un visător de biruinți,
Ce port blesteme-n cerul gurii,
Drept moștenire din părinți.

Eu m-am desprins dintre morminte,
Din cripte umede și reci,
De unde-aducerile-aminte
Țin straje unui gând de veci.
Și cu fiorul care poartă
Pe cei încrezători în frați,
V-am plâns la fiecare poartă
Durerea morților uitați.

Azi simt cum noaptea se coboară
Pe dimineața mea de ieri,
Cum cântul meu se înfășoară
În giulgiul veșnicei tăceri...
Și printre voi îmi duc povara
Stropit de râs și de noroi,
Căci vai de cine-și pierde țara
Ca să și-o ceară de la voi... »

Cei doi ani de neutralitate și, mai ales ultimul, i-au rănit sufletul și i-au prăvălit ființa în disperare. Jalea ancestrală, devenită aproape mitică în volumul din 1905, se metamorfozează în **Cântece fără țară**, sub biciuirea prezentului năucitor, în « țipăt muiat în sânge », în lacrimă a dezamăgirii și a rușinii, în giulgiu « al veșnicei tăceri ».

El a trecut Carpații « cu fiorul care poartă/ Pe cei încrezători în frați » și, ca purtător de mesaj al lumii transilvane, « V-am plâns la fiecare poartă / Durerea morților uitați. » Din păcate, sentimentul eșecului în misiunea care l-a costat condamnarea la moarte, devine alienant. În poezia **Bobotează**, « *Un sfios și galben fir de busuioc* », uitat pe masă de preotul venit cu binecuvântarea, devine simbol metaforic al aducerii aminte, pribegite « *În întunecimea bietului Ardeal* », dar, în același timp, devine receptorul unei dezolante întrebări retorice :

**« În străinul chiot care strig-afară,
Lângă mine-alături mi te irosești,
Floare cuvioasă, floare de la țară,
Ce cătarăm, oare, noi la București ?... »**

În primăvara anului 1916, cu câteva luni înainte ca România să intre în război pentru a elibera Transilvania, O. Goga tipărește în volum cele 24 de poezii, cu un cuvânt înainte plin de amărăciune : « **Recitesc aceste pagini întunecate înainte de a le da la tipar. Ele s-au desprins pe rând din** »

CAVALERIȘTI ROMĂNI 1915

frigurile neutralității, din așteptarea zadarnică de-un an și jumătate în orașul vesel al Bucureștilor. Credeam că nu vor mai vedea lumina zilei și că, dezmințite de realitate, vor rămâne în sertar pe veci, certificate intime ale unui zbugium care s-a stins – testimoni del perir moi lentos – cum spune atât de frumos poetul italian. Acum însă, când atmosfera de moleșală a inacțiunii se lasă tot mai greu peste capetele noastre, când dintr-o datorie de sânge de face o socoteală rece de câștig ieftin, acum mi se pare un act de pietate să ne îngropăm morții în văzul tuturor. Iată de ce public aceste versuri. »

Probabil că volumul acesta, și nu numai, va fi atârnat și el în balanța deciziei de peste câteva luni. Iar când visul Unirii s-a împlinit, deși prețul plătit a fost enorm, O. Goga, credincios hărazirii sale și credințelor care i-au călăuzit toată viața, a crezut că e de datoria lui să însoțească făclia scrisului cu baricada politică. El n-a știut, sărmanul, că baricada politică e altceva decât baricada revoluțiilor. Si s-a rățăcit, dar, mai ales, el a fost rățăcit. Ultima eroare, de fapt eroarea fatală, a comis-o atunci

când, la 20 decembrie 1937, n-a avut tăria să-și mențină refuzul inițial în fața solicitării imperative și suspecte a lui Carol al II-lea de a forma un nou guvern. Consecința?... După nici două luni, el a fost destituit și după mai puțin de trei, el moare subit și suspect la două zile după întoarcerea din Germania. Prietenul său, savantul Emil Hațieganu, profesor la Facultatea de medicină de la Cluj, venit imediat la Ciucea, unde se afla bolnavul, după ce l-a examinat, a făcut teribila constatare : « Tavi a fost otrăvit ».(2)

Este tulburător să afli între postumele lui asemenea versuri :

« Un chiot strâmb îmi urlă la fereastră,
Norocul lui mă mustră și mă doare.
Nu-i visul meu în fericirea voastră,
Eu am visat o altă sărbătoare. » (Profetul)

Sau această ultimă strofă a poeziei postume **Cântă moartea**, a cărei variantă a fost găsită pe biroul lui, în dimineața următoare morții:

« Si cum sub tâmpla mea fierbinte,
O lume veche-mi reînvie,
Nu câte-au fost îmi vin în minte,
Ci câte-ar fi putut să fie. »

Alexandru MELIAN

1. Vezi studiul Crezul poetic al lui O. Goga, în volumul Alexandru Melian, Polemici implicite, Ed. Universității din București, 2003, sau d'n Samanatorul, Ed. online, Februarie, 2011
2. Vezi articolul « Octavian Goga a fost asasinat ?!... » publicat de Marius Popescu în Jurnalul de Mehedinți, 8 -14 ianuarie 1996

Octavian Goga
și
Aurel Vlaicu

Articolul se poate citi și pe pagina:

NICOLAE N. TOMONIȘU - (n. 1944, Tismana) - promotor cultural, monograf al Tismanei, director revista și editura «Sămănătorul» Tismana

www.tomoniu.ro

Din Monografia orașului Tismana, vol. II, în pregătire: **ORAȘUL TISMANA ȘI SATUL TISMANA, STATUTUL DE-A LUNGUL ISTORIEI**

(Orice reproducere de text sau imagini din prezentul studiu, trebuie să menționeze acest număr de revistă, titlul, pagina și autorul !)

Cap. I. Necesitatea detalierii documentelor istorice care atestă statutul localității Tismana.

§1.1. Confuzii datorită unor documente false

menținându-se în descendența lor până spre sfârșitul sec. 16.⁴⁾
A se vedea și imaginea.

În volumul I al „Monografiei orașului Tismana”¹⁾ s-a arătat succint când a fost Tismana de-a lungul timpului, respectiv, târg, oraș, sat, cetate, târg, comună, stațiune climaterică, comună și, în final, oraș validat de referendum local în anul 2004. Această ordine este dată de documente istorice certe ce nu pot fi tăgăduite. Și totuși, mai găsim amatori de senzațional ieftin, care din dorința lor de afirmare cred că pot aduce îndreptări istoriografiei noastre. Pe lângă aceștia au căzut în plasa „documentelor false” despre Tismana și istorici, de la cei de duzină până la membrii mai vechi ai Academiei Române. Aceștia pot fi scuzați! Ei n-au trăit vremurile când cercetătorii de istorie de după ei au dat un verdict clar: diplomele date de împăratul Sigismund la Vodița (sic!) și în alte părți, din datele de 14 iulie 1418, 29 septembrie și 28 octombrie 1420, apoi 28 octombrie 1429 și diplomele date de Ioan Corvin de Uniade, voevodul Transilvaniei, la 20 oct. 1444, sunt false!²⁾

Consecințele pentru istoriografia română au fost dramatice pentru că secretul falsului a fost foarte bine păstrat și acest fapt a avut repercusiuni asupra scrierilor istoricilor români care le-au luat de bune. Doar marele istoric N. Iorga, utilizând diploma lui Sigismund I din 14 iulie 1418, scrie: „Se poate să fie o falsificație a călugărilor”. În diplomele false erau trecute sate, moșii vechi și teritorii boierești în jurisdicția m-rii Tismana, fapt ce a dus ulterior la multe procese ale moșnenilor.³⁾

Cele mai grave prejudicii aduse istoriei noastre sunt însă cele legate de băni și funcțiunea de ban. (BAN.— Demnitar sau dregător vechiu al Țării Românești, cel dintâi dintre boeri, aflat printre sfetnicii Domnului de la finele sec. 14 (1391). Funcțiunea de Ban (împrumutat dela Unguri și privit ca o urmare a B. de Severin) a fost prob. înființată spre mijlocul sec. 14 (poate de Basarab Voev), atunci când teritoriul oltean al Banatului (Mehedinți) rămăsese în stăpânirea Domnului român, Banul fiind trimesul sau reprezentantul acestuia la marginea de apus a Ț.- Rom. peste o parte din Oltenia (Mehedinți și Jiu). — Timp de câteva decenii după 1420, nu mai întâlnim Bani în sfaturile domnești. Cu titlul de „Ban de JIU” reapăru la 1460, apoi de „MARE BAN”, la sfârșitul veacului, când pare a fi hărăzit de Vlad Vodă după 1490, neamului boerilor de la Craiova, înrudiți cu casa domnească,

BAN DE JIU. — Bani din Oltenia, se întâlnesc sub acest titlu în documente în sec. 15 (predecesori ai Banilor de Craiova) și câteodată până la jumăt. sec. 16, alternând cu cel de B. de Craiova.

BAN DE TISMANA. Uneori în sec. 15 (doc. din 1454), Bani de Jiu figurează sub acest nume, după scaunul lor, care erea atunci la Tismana.

BAN DE MEHEDINȚI în sec. 16 erea cărmuitorul acestui județ, la marginea țării (corespunzând regiunii rom. a banat. de Severin), cu scaunul la Strehaiia. — În sec. 17 se numi: „căpitanul cel mare de Cerneți”.

BANI de județ. În Oltenia, până în sec. 17 unii cărmuitori ai județelor se numeau Bani și țineau de marele Ban de la Craiova. În sec. 18, din vremea ocupației austriece, se numiră toți vornici. — Și în Ț.-R. de dincoace de Olt unele județe pare că se administră de un b., (sec. 16) în loc de parcalab sau căpitan.

Spre exemplu, din pricina diplomelor false făcute de unguri, care amintesc de „județul Jaleșului” unde fusese pus în scaun un ban unguresc, se face confuzie între Banii de Tismana și Banii de Târgu Jiu. Și anume, dacă fusese uns un ban pe Jaleș, unde era și moșia Clarei, soția unguroaică a lui Nicolae Alexandru (1352-1364) s-a tras concluzia că scaunul băniei era Târgu Jiu și nu la Tismana, moșia fiind mai aproape de Jiu decât de Tismana care era legată istoricește de Severin. După documente, în realitate, **scaunul Banatului de Severin se mută în sec. 15, mai întâi la Tismana, apoi în sec. 16 la Strehaiia, la Banii de Mehedinți și în fine, la Craiova în sec. 17**, când unii din cărmuitorii județelor din Oltenia care aveau titlu de ban, țineau de Marele Ban al Craiovei. În funcție de unde aveau scaunul, Banii de Jiu s-au numit uneori Bani de Tismana iar până la jumătatea sec. 16, au alternat numele cu cel de Ban de Craiova⁵⁾.

§1.2. Documente insuficient cercetate

Tot în volumul I al „Monografiei orașului Tismana”⁶⁾, se dă și un citat din „Istoria Gorjului”, autor Vasile Cărbăbiș: „1491 Satul Tismana este cunoscut ca «orașul de la Tismana» în documentele din 3 septembrie 1491, și din 11 ianuarie 1535.

Din cauza reședinței banilor de aici din sec. XV și XVI, mănăstirea Tismana era întărită ca o cetate. În realitate, satul Tismana n-a fost nici târg, nici oraș. Documentele până și după datele amintite nu-l menționează decât ca sat. (Cărăbiș).⁷

Nu știm ce documente a citit dl Cărăbiș⁷ dar se contrazice singur: în prima parte a citatului se spune că satul Tismana „era cunoscut” ca oraș, amintește și documentele, pentru ca în final să afirme că „satul Tismana n-a fost nici târg, nici oraș”. Apoi întărește această falsă judecată, spunând că alte documente care afirmă că Tismana era oraș, nu mai există. O afirmație foarte riscantă pentru un istoric! Îți trebuie șapte vieți, aidoma lui Făt Frumos, pentru a citi doar documentele istorice referitoare la Tismana, existente în Biblioteca Metropolitană București⁸, spre exemplu. Mai mult, trebuie să știi exact ce cauți, și anume, **când și unde** era localizat orașul Tismana în evul mediu și **unde și când** s-a dezvoltat mai târziu satul Tismana, găsindu-l în acest mileniu comună, apoi oraș. Iar despre târg, e vorba tot de insuficientă documentare. Dacă nu sunt citite seriile „Călători străini în Țara Românească” unde se poate afla cel mai lesne că Tismana a fost și târg, înseamnă că nici alte documente ale istoriografiei noastre n-ai citit. După mărturia unui mare cărturar străin⁹, din târgul de la Tismana acesta s-a întors în țara lui cu două butoaie de castan pe care le cumpărase din acel târg. Mai mult, Tismana a fost târg, chiar dinainte de a fi căutat locul cascadelor de către Sf. Nicodim. Nedeile geto-dace dedicate cultului mamei se organizau cu târguri încă din preistorie așa cum se arată în monografiile¹⁰.

Tot **târg** găsim Tismana și în dicționarele mai vechi sau mai noi din regat¹¹.

În dicționarele istorice, arheologice și geografice ale Academiei Române, și de altfel, în hrisoavele domnitorilor găsim mănăstirea Tismana ca **cetate**¹².

Tismana, cetate <r. Baia de Aramă>, sate ale ~217; sat scutit de slujbă la ~<I 29>; ban de ~ 135.

Godinești, sat <r. Baia de Aramă>, luat de Radu voevod de la jupan Cârstea și dăruit m-rii și cetății Tismana 217; întărit cu imunități m-rii Tismana 61, 176; II 167, 350, 356; III 219.

TISMANA. Mănăstire în munții Gorjului, mai sus de Tism., cea mai veche și altă dată cea mai bogată din Țara-Rom. Fondată de Radu I Voev. și sfârșită de fiul său Dan Voev. la 1335. Călugărul Nicodim ridicase întâi acolo o biserică de lemn în vremea lui Vladislav I. Inzestrată de Domni cu moșii și dani, în sec. 14-15. (La 1404 și de Ștefan despotul Serbiei). Biserica refăcută de Radu Voev. la 1541 (zugrăvită la 1564); de Stanca și M. Glogoveanu la 1732; apoi restaurată de Pr. Bibescu la 1844 (se construiește atunci și casele palat din curtea mon.). Clopot de la Matei Voev. și o candelă. O frumoasă cădelniță din sec. 14 la Muzeul Național. În biserică mormântul Sf. Nicodim. În apropiere peștera în care a locuit). — Mon. întărită în sec. 15, refăcută de Matei Voev. cu ziduri puternice și turnuri.

TISMANA. Sat din Jud. Gorj. În sec. 15 erea târg și reședința banului de Tismana (de Gorj).

TISMANA. Râu de munte, în J. Gorj, afluent al Jiului (cu Bistrița și Jaleș).

Dar dl. Cărăbiș și alți istorici ce s-au ocupat de istoria Gorjului pot fi totuși scuzați! Pentru că, nici dânsul și niciun alt istoric, nu pot răzbi în realitatea istorică a unei localități dacă nu ești tu însuși un erudit local care s-a preocupat de istoria locurilor

în care trăiești. Învățătorii, popii, alți lideri din Tismana au strâns documente, au scris de-a lungul vremii ce cunoșteau de la cei mai bătrâni și au adunat articole despre localitatea lor de prin presa vremii. Pe caiete, au scris învățătorii Aurel Cocârlă și Nicola Chițiba istoria școlii. Pe carnețele, au descris inv. Ion Aurariu și pictorul Ghiță Barbu Bărbulescu viața lor din timpul războiului dus de Carol I pentru reîntregirea neamului.

Istoricii locuind în alte localități decât Tismana nu au acces la aceea istorie scrisă și orală intrată în spontanul localnicilor de la o generație la alta. Mulți bătrâni își amintesc că bunicii lor le spuneau că în jur erau puține case, iar Tismana avea puțini locuitori. Secole mai înainte, însăși hrsoavul lui Dan-Vodă din 3 oct. 1385¹³ dăruiește mănăstirii Tismana nu satul Tismana ci „**dvoiu stranu eliko vî ligaceșkoi i rușesco**” care nu a fost tradusă corect în forma „**pe ambele părți cât a fost ligășească și rușească**”. În realitate, e vorba de „două ținuturi”, strana=țară, una fiind zona numită și azi Rușeață, cuprinzând fânețele și viile de la poalele dealului Gorgan cu argila lui roșie (prelungire a filonului de aramă de la Bratilovo) bogată în cupru și zona dealurilor păduroase de lângă pădurea Sârboșori (azi Șarșori sau Șerșori) legate (cuvântul slavon liga=uniune, ligă, alipire) de marea pădure Dumbrava.¹⁴ Unii istorici spun că ar fi prima delimitare de moșie în Țara Românească. În fapt, este vorba de o trecere de la două ținuturi, la moșii recunoscute de basarabi și aflate sub oblăduirea unor bani/pârcălabi¹⁵, găsind în documente formula „Ligășeasca” și „Rușeasca”¹⁶ ceea ce presupune o zonă formată din forme diferite de relief și folosință: pădure, fâneță, arabil ș.a.m.d.

- pagina 78, nota de subsol 16

Ligășeasca (Ligăceasca, Zigăceasca), moșie la Tismana <r. Baia de Aramă> 33, 40, 45, 47, 61, 79, 104, 134; II 167; VI 96.

Rușeasca, moșie la Tismana <r. Baia de Aramă> 33, 40, 45, 47, 61, 79, 104, 134; II 167; VI 96.

- Rușeasca, pagina 121

Documentul confirmă zona lipită de pădure¹⁷, „Ligăceasca”, se mai numea și „Zigă¹⁸-ceasca”, ca urmare a locuirii acolo a urmașilor țiganilor, robi ai mănăstirii, deveniți fierari, potcovari, sobari, cărămidari, zidari. Zigăceasca cuprindea și partea dreaptă din albia râului Tismana, la ieșirea acestuia din defileul Văii Tismana. Partea aceasta s-a numit Mahalaua

Tismenii iar orașul reședință a banilor de Tismana cuprindea această zonă și întreg Defileul Văii Tismana, inclusiv mănăstirea. Acesta este orașul din sec. XV-XVI care s-a dezvoltat până la prima ocupație austriacă 1718-1739 iar satul Tismana s-a dezvoltat de la acest oraș, spre sud, până în lunca actuală a recentului declarat oraș, orașul Tismana cuprinzând satele Ungureni și Ciocârlii (vechiul Sârboșori).

Orașul Tismana în sec. al XVIII-lea

Despre vechiul oraș Tismana, reședință a banilor de Tismana, DRH, doc. 228¹⁹, spune: 1491 (7000), septembrie 3, București. Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana satele: Bahna, Petrovița, Ploștina, parte din Farcașești și Brătiești.

«...Iar ce au luat turcii sau ungurii, iar domnia mea nu avem ce face, iar ce se va găsi sub stăpânirea domniei mele în Țara Românească, iar domnia mea cu acele averi, cu toate, am dăruit iarăși sfânta mănăstire, ca să și le stăpânească călugării și am spus fiecăruia om care tine ocină de la sfânta mănăstire ca aceștia să se adune în oraș în Tismana înaintea cinstiților bani ai domniei mele, înaintea jupanului Deatco și a jupanului Deadiul și a jupanului Diicul și a jupanului Dragomir, ca să poruncească tuturor oamenilor să se ferească de ocinile mănăstirești, de mori și de livezi și de munți și de vaduri de moară și de toate câte au ținut călugării din zilele fratelui domniei mele, Io Radul voievod, și până ce a dat Dumnezeu domniei mele Țara Românească, iar ei să și le ție slobozi până în veci.»

Domnitorul precizează aici cei patru Bani de Tismana, la 1491: Deatco, Deadiul, Diicul, Dragomir.

§1.3. Satul Tismana din vremea domnitorilor basarabi și după aceea

Despre satul Tismana nu se amintește în hrisoavele domnești decât în 3 Aprilie 1480²⁰ când satul Tismana nu era încă în stăpânirea m-rii Tismana, căci la acea dată posesiunea mănăstirii se întindea: «*începând dela satul Tismana, dela Stâlpul Scurtului pe ambele laturi în sus până la munți, unde este hotarul mănăstirii*». Satul Tismana dat în stăpânire mănăstirii în 1483, prin hrisov egumenului Matei, nu se poate localiza însă în perimetrul său din ultimele secole, pentru că bătrânii de prin anii 1900 știau de la bunicii și străbunicii lor că primele bordeie și case din lemn ale Tismanei erau puține și, cum am arătat mai sus, pe lângă păduri: Rușeasca, din dealul Gorgan și Sărbșori (azi dispărut, rămânând doar pădurea cu denumirea)²¹

Locuitorii de pe laturile râului Tismana trăiau acum câteva secole în mod primitiv, case din cărămidă erau doar pe Valea Tismanei, câteva la ieșirea în poiana dinspre sud din trecătoarea mănăstirii numită până târziu, prin 1925, luncă²² și alte câteva case, ce se găseau la ieșirea din vale, în depresiunea Tismana.

Pe malul drept al Tismanei spre Rușeață erau câteva bordeie ale oierilor iar lângă râu și-au construit case, unele din cărămidă nearsă, urmașii ȝiganilor despre care scria Dan I Vodă în hrisovul său²³, zona fiind numită până în secolul trecut Mahalaua²⁴ „Tismenii” și nu a „Tismanei” pentru a se lega numele sălașelor²⁵ de ȝigani de mănăstire, unde ei fuseseră robi.

Pe la începutul secolului XIX, în avalul râului Tismana, unde azi este centrul orașului, încep să-și construiască case și salariații în funcții publice lotizându-se o parte din lunca Depresiunii Tismana. Zona se va numi „Mahalaua Prundu” iar primele case vor fi construite de dascăli, popi, negustori, meseriași înstăriți. Întâlnim iar cuvântul „mahala” ceea ce dovedește că satul care exista la aceea vreme era o periferie a orașului ce exista în spațiul adiacent mănăstirii.

Bordeiele din sec. XV-XVII, erau amenajate fie în movile de pământ, fie construite cu nuiile împletite și spoite cu încărcătură de argilă amestecată cu nisip. Unele bordeie aveau ca structură de rezistență bârne cioplite, altele erau construite în întregime din stejar. Ferestrele erau de meșterite din șipci de lemn ce întindeau ca „geam” o bășică de bou, prelucrată astfel încât să lase înăuntru cât mai mult din lumina zilei. Bordeiele au fost folosite de populația săracă chiar și în anul

1864, când, ca urmare a Legii Instrucțiunii din acel an, dezvoltarea învățământului nostru primar se punea pe temelia principiilor obligativității și gratuității. La Tismana școlile erau din lemn însă multe din școlile din satele județului erau din nuiile, de pildă școala Racoți care ținea atunci de comuna Godinești.

Legea Instrucțiunii Publice și alte legi privind asistența medicală, veterinară, ocrotirea pădurii, ș.a.m.d. din sec. al XIX-lea au dus însă la un reviriment al construcției de locuințe noi și solide, din lemn sau cărămidă. În paralel, nevoia satului de învățători, revizori școlari, popi, cântăreți, polițiști, veterinari, medici și alte categorii sociale, a dus la un flux de familii imigrante din alte sate vecine. Primii dascăli și popi imigranți în satul Tismana, vin aici, mai ales, ca urmare a prevederilor Regulamentului Organic, intrat în vigoare la 1 iulie 1831 în Țara Românească, și prin care, școala devine o instituție de stat. Din Pocruia vine în anul 1835 Răspopa Nicolae²⁶ (Popescu?) ca învățător la școala particulară Tismana, tocmît de părintele Spiridon, economistul Mănăstirii Tismana. Tot din Pocruia vin Popa Matei Popescu cu preoteasa Ana, ctitorii bisericii din Mahalaua Prundu (sfîințită 1834, reconstruită 1885) și fiul lor Gheorghe Popescu²⁷, (n.1825?) învățător în anul 1865, folosind o sală a primăriei Tismana (primăria veche). Din Topești, vine dascăl la Tismana, Ion Lascu Neferescu ce folosește o încăpere casa din Tismana, a soției, ca a doua sală de clasă, pe lângă sala de clasă din primărie. Își va căsători fiul Ion Neferescu, tot învățător, cu Tanța D. Popescu, fiica învățătorului Dumitru Gh. Popescu, bunic fiind Gheorghe Popescu, învățător. Se observă cum arborele genealogic al Popeștilor cuprinde dascălimea sfîrșitului de secol al XIX-lea și începutul sec. al XX-lea și acest arbore se va perpetua cu noi învățători și profesori, de ambele sexe și educatoare.

Ca urmare, putem vorbi de dezvoltarea satului Tismana în configurația actuală abia spre sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul sec. al XX-lea. Deci, statutul de oraș din timpul domnitorilor basarabi și după aceea, nu s-a referit niciodată la satul Tismana din vatra actuală ci la partea lui nordică unde locuitorilor li se construiește o biserică de către Nicodim Curpeneanu eromonahul în anul 1720 (transformată 1807, zugrăvită 1815, reparată 1907). Ungurenilor li se construiește în Dealul Perilor o biserică din lemn la 1825, reconstruită de zid în anul 1922, cu hramul „Sf. Voievozi” iar oierii din Ciocârlii (Sărbșori, mai târziu Cot) sunt arondați bisericii „Sf. Nicolae” din Vânăta, adusă de la Seuca în anul 1840.

§1.4. Ungurenii satului Tismana.

Păstoritul, ciobănia, au fost preocupările cele mai vechi ale poporului nostru iar oierii și ciobanii lor au fost cei mai liberi locuitori ai arealului românesc, din și de pe lângă, Munții Carpați și Apuseni și dealurile dobrogene. Sărbătoarea coborării oilor de la munte se făcea și înainte de a construi Nicodim prima lui biserică din lemn de tis la Tismana, către 1364, iar târgul de la 15 august din poiana alăturată dănuia încă din preistorie. Vechimea păstoritului o confirmă limba latină și străromână a vocabularului ciobănesc: curastră, chiag, staur, scutar, stână, căciulă, cergă, fluier, mioară, noatin, capră, berbec pe lângă cunoscutele brînză, rînză, barză, strungă, urdă, păstrate de la daci.

Despre păstori se aduce vorba și în zăzania teritorială între Basarab întemeietorul și regele ungur „Spuneți-i lui Basarab că el e păstorul oilor mele și din Severin de barbă îl voi scoate” și conflictul se pecetluiește în vremea basarabilor. Iar diversiunea aceasta ungurească cu românii păstori rătăcitori era să-l coste

viața pe Carol Robert de Anjou în Bătălia de la Posada, pe care a pierdut-o în anul 1330. După Posada, teritoriul oltean al Banatului (Mehedinți) rămâne în stăpânirea Domnului român. Ceea ce arată un popor bine structurat și nicidecum voiajor: „Știința istorică modernă a dovedit deplin, că noi n-am fost un popor veșnic călător după nevoile schimbătoare ale turmelor, ci un popor care niciodată n-a părăsit pământul pe care-l stăpânește acum, deci un popor stabil, ocupându-se în marea lui majoritate cu agricultura și numai o mică parte cu păstoritul.”²⁸

Ungurenii Tismanei au fost puțini la început. La fel ca locuitorii satului Tismana, care avea abia în anul 1924, 1700 de locuitori împreună cu Vânăta, dicționarele²⁹ menționând în anul 1392, în vremea lui Mircea cel Bătrân (cel Mare), doar 370 de locuitori.

Tismana f. 1. afluent de-a dreapta Jiului, udă jud. Gorjiu; 2. sat și mănăstire frumoasă prin pozițiunea-i pitorescă și arhitectura ei, zidită de Mircea-Vodă în 1392 lângă păraul cu acelaș nume: 370 locuitori.

Dacă ar fi să facem socoteala conform documentelor, Nicodim venise la Vodița cu o ceată de călugări sârbi, să zicem 10; călugări autohtoni au fost tot timpul în sec. XIV-XV, circa 30; copiii și învățăceii lor circa 10; țiganii robi care au construit biserica mănăstirii în circa doi ani, cam 150 (vezi notele de subsol 24, 25). Mai rămân 170 de locuitori, din care, numai ungurenii din Ungureni, cu 12 case, și cei din Sârbșori ar fi pe puțin 100 locuitori deoarece familiile de oieri și ciobanii lor aveau mulți copii. Întreruperea sarcinii era exclusă la vremea aceea, și moralicește, și creștinește fiind socotită crimă.

Refăcând genealogia unei familii, și anume, a lui Mitică Vlăduț din satul Ungureni, aflăm când s-au instalat aici alte familii de ungureni pe lângă familiile din circa 12 case din vechea vatră a satului care existau deja. Oieri noi veniți au fost din Transilvania, Câmpia Banatului, Câmpia Strehaiei, Brebena Mehedințului și Novaci. Istoria narativă a lui Mitică Vlăduț provine de la maică-sa Maria Gârleanu (Vlăduț). Mitică Vlăduț povestește: „Mama mea, a trăit 92 ani și la rândul ei, cunoștea „toată povestea” de la bunicul ei Ion Gârleanu, ce o reținuse de la străbunicul Mariei, Simion Dâncanu care vine din satul Dâncu din zona Clujului împreună cu tatăl lui, pe nume Trușcă. Și pe Simion îl chema tot Trușcă dar ca să nu-l mai urmărească cei din imperiu, să dea dări ori să-l ia la oaste austriei, și-a schimbat numele după al satului. Amândoi vin în Ungureni, după ce au stat ascunși în munți, cu 600 de oi, 12 cai, pe care i-a înmulțit în câțiva ani la 40. În Ungureni, nu erau decât 12 case. Toate casele erau din lemn și cu geamuri mici cu bășici de oaie în loc de geam. Iar stră-străbunicul meu a făcut prima casă de aici, tot din bârne dar cu giurgiuvele din geam. Era singura din sat, iar mai târziu, când au venit ai lui Tabără (Galețești) de pe Cerna, au făcut și ei casă cu geamuri din sticlă. Ai lui Tabără erau oieri harnici și vânjoși dar Petriliță, și mai vânjos, a făcut numai prostii! A intrat călare pe cal în crășma lui Serafim Popescu, miliția i-a pus cătușele, a cerut să-l dezlege că face treaba mare, a aruncat nevoile în capul milițienilor și a fugit³⁰. El a fost contemporan cu noi dar mult înainte de primul război mondial a venit aici, așa cum am spus, Trușcă³¹. De la Gârla Mare - Mehedinți au venit Ion Băraitaru, numit și Ion Gârleanu după satul în care s-a născut și care a fost

Mitică Vlăduț la mormântul mamei sale Maria Gârleanu

cioban ai lui Simion Dâncanu. Acesta a fost cel care a convins-o pe bunica mea, tot Maria, soră cu mama lui Tanța Neferescu³², ca să-și dea fata (mama mea) după un cioban credincios și harnic.

Dacă ar fi să mai dau și alte nume de ungureni, cred că și Luculeștii erau printre autohtoni, casa lor poate fi numărată printre cele 12 case inițiale. Unul din Luculești s-a căsătorit cu Tița lui Novăceanu din Bălți. Și-au făcut casă tot aici în vatra satului, lângă Ion Dragomir. Tot ungureni vechi sunt și ai lui Grecu. Casă veche era și a popii Matei Popescu. La fel a lui Ciurică, de mirare că poarta veche mai este în picioare. Crăciun, vecinul meu, a avut nevasta de la Câmpu Mare. Adică, unii din ungurenii noștri sunt o ramură a novăcenilor veniți din Mărginimea Sibiului. S-au adunat aici de la Gârla Mare, de prin Banat, de la Brebena și după cum am văzut și-au luat numele după satul de unde au migrat, de pildă familiile cu numele Novăceanu ce veneau din Novaci”.

Reținem deci că ungurenii și-au luat numele satului de unde au venit, Trușcă-Dâncanu, Băraitaru-Gârleanu, spunea Mitică Vlăduț (Mitu al lui Gârleanu).

Cercetând istoria, vedem că în ce-i privește pe păstori ardeleni și ciobanii lor, migrația acestora se leagă de luptele dintre turci și austrieci de-a lungul sec. XVII-XVIII. Extinderea otomană se oprește la asediul Vienei în 1683. Ofensiva habsburgilor se lasă cu înfrângerea otomanilor la Buda (1686), Mohacs (1687), Salankemen (1691) și Zenta (1697), terminată cu tratatul de pace de la Karlowitz (1699). Un nou război austro-otoman începe în 1716, terminat cu pacea de la (Passarowitz) în 1718, prin care, otomanii renunță la Banat și Oltenia în favoarea Austriei. Urmează un nou război austro-otoman (1735-1739) terminat prin pacea de la Belgrad. Imperiul otoman recuperează Oltenia introducând măsuri reformatoare. În timpul ocupației austriece, au loc primele migrări ale păstorilor ardeleni spre Oltenia deși situația beligerantă se stabilizează abia după 1775, când austrieii renunță definitiv la Oltenia în favoarea Bucovinei.

Și totuși, la 24 aug. 1787 izbucnește războiul ruso-turc iar Tismana fu ocupată pe rând când de turci, când de austrieci. Armatele trebuind hrănite, s-a făcut jaf la mănăstire. 110 bivoli i-au luat turcii, 300 de oi și 40 de vaci le-au mâncat austrieii, 30 cai i-au luat turcii și austrieii, 2000 vedre de vin le-au băut austrieii, 1000 vedre vin au ars împreună cu buțile cele mari din care una era de 3000 vedre de lemn de tisă, de câte 12 oca când au dat turcii foc mănăstirii. Profitând de conflictul ruso-turc, austrieii mai ocupară și mănăstirile Cozia și Sinaia. Jafurile pe care le făceau turcii cu turmele păstorilor ardeleni erau însă și mai mari. Din vremurile acelea au învățat ei să umble prin munți, pe căi numai de ei știute, pentru ca să evite autoritățile române sau austriece precum și drumurile oștilor turcești.

În aceste perioade de ocupație austriacă au loc marile migrațiuni ale păstorilor mărgineni (din jurul Sibiului) ce vor ajunge în final la Tismana. E interesant că până la 1753 nu avem nici o „carte» domnească, care să privească în special pe păstorii români din jurul Sibiului, deși știm că erau oieri vestiți și cu turme mari de oi, pe care le țineau prin Tara Românească, unde treceau în taină peste munți sau peste pasurile Tumu-Roșu și Vulcan. Cei care le treceau prin Turnu-Roșu ajungeau cu ele până în bălțile Brăilei, cei care le treceau prin Vulcan ajungeau la Novaci iar de acolo până în bălțile Dunării din Mehedinți. Păstorii ardeleni n-aveau graniță. Erau tolerați tacit și de domnii Țării Românești care puteau plăti la Înalta Poartă din dările luate de la ei, erau tolerați și de austrieci care deschid chiar un consulat la București care să organizeze pentru imperiu veniturile mari ce ieșeau de la păstorii ardeleni ce se simțeau bine în câmpiile mănoase ale românilor.

„Oierii treceau pe unde puteau de o parte și de alta a Carpaților și făceau un comerț conținut și neîmpedecă de nimeni cu piei, lână și brânză, spre marea pagubă a visteriei, fiindcă nu plăteau vama și nu se purta un registru despre trecerea și întoarcerea turmelor din Tara Românească cum se făcea la Brașov, unde oierii, la termin și loc fixat, veniau cu turmele lor, dând vama stabilită și însemnându-se la răvaș taxa de 3 fl. de o turmă, care se compunea din 600, 700, 1000, sau chiar și 1200 oi. Se iau măsuri la Sibiu ca abuzurile și nerânduelile să dispară, și pentru o turmă de 600 oi să se dea taxă 1 fl. 50 den., pentru 800 oi 2 fi., și pentru ce trece peste 800 oi se dă 3 fl.” spune Ștefan Meteș în cartea lui.³³

„Între anii 1718—1739, când Oltenii a fost ocupată de Austriaci, oierii mărgineni au umplut acest ținut cu turmele lor. Ce numeroase au trebuit să fie turmele acestora în Oltenia e de ajuns să Amintesc că numai oierii din Rășinari plăteau la camera valahă și împăratească din Oltenia, în anul 1736, suma extraordinară de 8866 fl. după turmele lor.”

Banii păstorilor sibieni curgeau deci gârlă în visteria valahă și austriacă. Constantin Vodă Racoviță scrie personal la 31 august 1755 o scrisoare judeului din Săliște și oierilor Căndea, Avrămuș, Floaș, Cristea și Herța prin care-i anunță că pitarul Radu Bengescu nu s-a ținut de vechiul obicei de a lua dela Ungurenii ce vărează vitele în Tara Românească, numai câte 4 bani de vite, vaci și cai, și câte 2 bani de oaie mare, ci «s-a întins» de a luat și dela miel cum n'a fost obiceiul. „Să vie în grabă la Novaci să-și ridice banii în prezența reprezentantului domnesc, care așteaptă aici după oierii păgubiți.”

Deci oierii mărgineni aveau uneori o situație mai favorabilă în Valahia noastră decât cei din județul Brașovului. Iată un raport al consulului austriac la București, Merkelius, cu data de 30 Mai 1792, în care spune, că „după intrarea trupelor austriece în Tara Românească, la 1790, au venit câțiva ciobani ardeleni din scaunul Miercurei, din satele Poiana și Rod, și au năvălit în grup în satul Novaci de lângă Târgu Jiu și au luat localnicilor 550 oi și 34 vite cornute.

Cauza răpirii e că și novăcenii împreună cu turcii le-au luat în 1791 ciobanilor ardeleni 3550 oi și 13 cai. Se face proces și să constată că băștinașii sunt nevinovați, prada a făcut-o turcii și ei, numai siliți au arătat drumul spre turmele din munți. Divanul din Craiova hotărăște, ca Ardelenii să dea oile toate înapoi sau o despăgubire grabnică și venitul pe 3 ani dela oi, care se urca la suma foarte mare de vreo 8000 fl. Ungurenii erau desperați, dar Consulul reușește să reducă suma de plată la 320 lei. «Ei îmi mulțumiră cu mâinile ridicate și erau foarte bucuroși, că au fost scutiți astfel de neajunsuri în viitor» încheie Merkelius raportul.³⁴

1960: O parte din familia Luculeștilor la stâna lor din munți

Ion Luculescu, fiu de păstor ardelean, fost primar la Tismana, detaliază marea migrațiune a unor familii de păstori ce a avut în acele vremuri: „Străbunii noștri au plecat din Telișca și Săliștea Sibiului, turmele cele mai mari avându-le Luculeștii, Rodenii și au lui Suciu din care s-au zămislit și popii satului.

Turmele lor au coborât pe la Turnu Roșu spre Bălțile Brăilei. Nu erau condiții prea prielnice³⁵ și în anii următori coboară oile prin pasul Vulcan în Bălțile Mehedințului: Tismana³⁶, Bistrețu, Burila Mare, Burila Mică, Balta Verde, Gârla Mare. Ai mei, Luculeștii, vărau oile la Burila și iernau la Tismana Gorjului. Ungurenii Tismaniei erau proprietari de oi multe și găseau ciobani printre câmpenii foarte harnici și destoinici din satele amintite. De acolo ei au venit în Ungureni după stăpânii turmelor. Din Gârla Mare a venit ciobanul Ion Bărdătaru (Gârleanu), De la Balta Verde a venit unul ce-l numeau ciobanii Burtă Verde. Care neavând copii, a înfiat un copil și i-a dat numele lui, Grecu. După vreo trei ani vine la Tismana alt val de păstori, ai lui Novăceanu, ai lui Văideianu și mai târziu ai lui Gușe. Vatra satului din răscrucea Ungurenilor era ocupată de aceste familii la care mai adăugăm pe Crăciun, cu nevasta adusă din Câmpu Mare și Ion Dragomir care ia una din cele două fete ale oierului Ion Băbău din Ciocârlia. Aici s-au instalat păstorii noștri ardeleni și unde trăiau mai înainte doar câțiva băștinași cu numele Văcaru”

Din memoria narativă a păstorilor din Ungureni reținem că acești văcari din timpurile vechi țineau vacile și caii prin Lunca Ungurenilor și animalele veneau singure la să lingă drobiile de sare sau să se adape la fântâna din răscruce. Mitu al lui Gârleanu povestește că stră-străbunicul lui, Trușcă (Dâncanu) pusese clopoței la cai ca să audă când aceștia veneau singuri seara să lingă sare la staulul său din Dealul Perilor. 🇷🇴

Ungureni din Tismana: la stânga, Petrilică «al lui Tabără»

Ciobani erau și prin satele din zonă și luau neveste din Ungureni. Am văzut mai sus, că Ion Dragomir, unul din ai lui Moș Tâpu, s-a căsătorit cu fata lui Băbău din Ciocârlui, Liuța. Mama ei, soția lui Ion Băbău era din Brebena dintr-ai lui Cetate, tot ciobani și ei, la ai lui Bălu și Chelu, mari proprietari de oi și pădure între Baia de Aramă și Padeș.

Deci de la Ungureni, unii oieri s-au căsătorit prin satele Ciocârlui, Vânăta, Topești sau alte sate. E probabil că întemeierea satului Ungureni s-a făcut treptat, plecându-se doar de la câteva familii de pe vechiul ținut Rușeasca. Alții, s-au așezat aici când timpurile au permis. Însăși denumirea arată că satul s-a înființat, pornind de la un grup de ungureni. Există în România 19 comune cu acest nume, așezările fiind situate doar în fostul regat, dintre care, patru în Dobrogea și una în Maramureș. Dar localități Ungureni, pendinte de o comună, nefiind considerate sate în actele oficiale așa cum sunt Ungureni Tismanei, sunt probabil mult mai multe.

§1.5. Tismana stațiune climaterică

În data de 20 august 1908, prin **«Statutele Societății „DORNA TISMANA” din județul Gorjiu»**, Capitolul I, Art. 2, litera D, se propune ca în următorii ani, Valea Mănăstirii Tismana să devină o stațiune climaterică, **«care să poată folosi poporului, atrăgându-l și prin diferite lucrări de înlesnirea traiului»**. Deși termenul de declarare se va lungi până în anul 1918, la terminarea primului război mondial, George Coșbuc și George Sfetea, atașați de locurile liniștite pentru odihnă și creație de la Tismana, insistă pe lângă deputații de Gorj, Dincă Schileru, Numa Frumușeanu, arhimandritul mănăstirii Tismana Corneliu Săbăreanu, ca Valea Tismanei să devină un important centru turistic, care să atragă câți mai mulți vizitatori, mai ales, scriitori și artiști.

Prin respectul pe care-l avea ca poet, George Coșbuc atrage și alte personalități din întregul regat muntean. Erau atrase în proiect înalte fețe bisericești din Tg. Jiu și Craiova, profesori universitari, bancheri, librari, publiciști din Craiova, București și chiar secretarul Adunării Deputaților. Pe lângă primarul Tg-Jiului, fostul prefect de T-Severin, membri ai Consiliului Județean, mai figurau un controlor și un sub-insp. Silvic din Craiova, bancherii din Novaci, Bumbești și Tg. Jiu, proprietarii C. Popescu și Gh. Petrescu, deținători de terenuri și mori de pe Valea Tismanei.

Prin activitatea lor în Societatea „Dorna Tismana”, aceste mari personalități ale timpului, au dus la emanciparea satului Tismana și la dezvoltarea lui prin lotizarea întregii văi ca teren pentru construcție apoi construirea altor vile turistice pe lângă cea a lui Sfetea: Vilele Petrescu și Semenescu, Vila Rioșanu – Craiova, Vila Nicu Miloșescu, Vila C. Chiricescu, Restaurantul Rozica (I. D. Popescu), Vila Pr. D. Lungulescu. Prin grija membrilor Societății „Dorna Tismana”, s-au construit: eleșteul, un drum de promenadă numit „Aleea Tainelor”, Fântâna Basarabilor, Fântâna Chihaia, Parcul Dendrologic, s-a amenajat Muzeul Mănăstirii, s-a înființat o bibliotecă și s-a construit o școală nouă în sat. În final, cu ajutorul Societății „Dorna Tismana” s-a obținut declararea Văii Tismanei, „stațiune climaterică”, din cauza aerului ozonat de pe vale și Pădurile Cioclovina, aer numai bun pentru bolile de plămâni iar prin plimbări în jur, ameliorarea bolilor de nervi.

§1.6. Declararea satului Tismana oraș

Acest paragraf va fi detaliat în

„Monografia orașului Tismana”, vol. al II-lea. Vor fi incluse în el demersurile din anii 2003-2004 făcute de Nicolae Mischie, președinte al CJ Gorj și autoritățile locale pentru ca Tismana să devină oraș. Cu documente și imagini. Cu hotărârea aproape unanimă a locuitorilor ca Tismana să fie declarată oraș în ciuda creșterii taxelor locale. Pentru că s-a dovedit ulterior că alocările bugetare de la nivel județean și central au fost mult mai mari. Faptul că nu s-au putut alocă bani prin proiectele Shapard, care vizau satele, a fost un neajuns al guvernului Năstase care n-a inclus în acest program și orașele mici. Cu toate acestea, existau totuși și alte proiecte de dezvoltare locală iar căminul cultural Topești a fost reabilitat pe astfel de proiecte. Să mai menționăm și solidaritatea de atunci ale filialele locale ale partidelor politice mari din Tismana, care nu-și puneau piedici ca astăzi în caz de aprobare a unui proiect major pentru bunăstarea comunității.

§1.7. Șmecheriile de la wikipedia

Wikipedia (wp) nu mai este demult o sursă credibilă. Unele din paginile mele de acolo au fost șterse, unele din imaginile cu care am ilustrat aceste pagini la fel, pentru ca mai târziu ele să apară sub alt nume de utilizator. Ultima noutate pe wp este ștergerea unor texte pentru a se face reclamă unor cărți în detrimentul adevărului istoric. Unele sunt scrise de cunosători, altele sunt un amalgam copy/paste făcute de „profesori universitari” cu cunoștințe îndoielnice. Iar pentru faptul că aceste cursuri se află în librării, trebuie să se facă reclamă pe wp prin înlăturarea unor informații despre orașul nostru.

Când am creat eu pagina „Tismana” am detaliat când Tismana a fost oraș în evul mediu și când a devenit oraș prin referendumul din 2004. Acum, pe wp, apare că Tismana este oraș dar s-au șters acele indicii istorice pentru a-și băga nasul „universitarii” conform cărora Tismana a fost „sat turistic”.

Se spune așa pe wp: **Tismana** este un oraș[3] din județul Gorj, Oltenia, România. Începând cu data de 16 iulie 1973[4] fostul sat Tismana (Gorj), alături de alte 13 localități, se declara, experimental, sat de interes turistic denumit «sat turistic»[5].

În nota de subsol [3] a fost lăsată de acești wikipediști „deștepți” doar informația „Monitorul Oficial Nr. 310 din 07.04.2004”. Aceștia au șters referirile originale, fără să fi avut la îndemână documentele care au trecut prin Consiliul Local Tismana și care erau proiecte sau Hotărâri ale CL Tismana. În anul 2004, eu am lucrat proiectul „Proiect de Hotărâre privind Statutul orașului Tismana”. Proiectul de Hotărâre privind statutul, a fost avizat de către aparatul propriu de specialitate al Primăriei Tismana, comisiile de specialitate ale Consiliului Local și aprobat în ședința extraordinară a Consiliului Local al noului oraș Tismana, din luna iunie 2004, cu 15 voturi pentru, 0 abțineri și 0 voturi contra. Toate detaliile privind aceste proiecte, privind aprobările, datele privind referendumul erau pe site-ul arhivă al primăriei, anii 2004-2008, creat de mine în acești ani. Dar unii din wikipediști, care ar trebui eliminați de acolo, au interesele lor și-și pun reclama proprie pe Wikipedia.

Astfel, în nota de subsol [4] se face referire la „Ordinul ministrului turismului nr 744/1973” iar în nota de subsol [5] reclama disimulată apare evident: „Puiu Nistoreanu, *Turismul rural*, pag. 23-24”

Aceasta este o carte care stă nevândută în librării tocmai prin informațiile „la grămadă” pe care le conține. Mai mult, studenții din regie au copiat-o și au pus-o pe internet fără autor și fără paginația originală. Cum regula copy/paste e la modă, ar putea fi chiar alt autor care l-a copiat pe P.N. „en gros”, nu „en detail”.

Astfel, la pagina 34, se spune: „Cu începere de la 16

iulie 1973, prin ordinul Ministerului Turismului numărul 744/1973 se declarau, experimental, sate de interes turistic, denumite „sate turistice”, următoarele 14 localități rurale: Lerești și Rucăr (Argeș), Poiana Sărată (Bacău), Fundata și Șirmea (Brașov), Bogdan Vodă (Maramureș), **Tismana (Gorj)**, Sibiel (Sibiu), Vatra Moldoviței (Suceava), Racoș (Timiș), Sfântu Gheorghe, Murighiol și Crișan (Tulcea), Vaideeni (Vâlcea).¹

Să spunem noi ce este cu acel ordin: regimul comunist n-a mai ținut seama de statutul de localitate climaterică al Tismanei pe care-l avea în timpul regatului. La amenajarea parcului dendrologic Chihăia, înscris pe plan european ca zonă protejată, munciseră din greu N. Ceaușescu, Gheorghiu-Dej, E. Bodnăraș și alți deținuți comuniști din Penitenciarul Tg-Jiu. După schimbarea de regim politic de după al doilea război mondial acești deținuți politici ajunși conducători au întors din nou, din răzburare, statutul Tismanei la nivelul unui simplu sat.

Ordinul ministrului turismului 744/1973 dorea o reparare a degradării statutului localității climaterice Tismana prin declararea ei ca „sat turistic”. În realitate, Tismana n-a fost „sat turistic” decât prin acel ordin. Securitatea interzicea cazarea turiștilor străini în locuințele particulare. De altfel chiar în cartea „Turism rural” se recunoaște că „unele localități nu au înregistrat nici o activitate turistică (**Tismana**, Bogdan Vodă, Vaideeni)” iar „oficializarea” turismului rural nu a făcut posibilă organizarea activității de turism și nici amenajarea corespunzătoare a satelor turistice”. Atunci de ce wikipedia pune la loc de frunte această informație despre Tismana, ștergând informații esențiale pe care le dăduse ca participant activ la declararea orașului Tismana? Doar de dragul de a pune în evidență cartea unuia?

Așa se întâmplă când dai libertate deplină oricărui informații pe wp fără ca administratorii să verifice acele informații. Tocmai de aceea revista „Sămănătorul” și „Monografia orașului Tismana”, includ articole și paragrafe bine argumentate, de tipul acestui documentar, pentru ca nimeni să nu mai îndrăznească să ne strice istoria, patrimoniul cultural al Tismanei pentru interese personale.

Dar pentru ca informația să fie bine răspândită, înlăturând speculațiile unor amatori, trebuie ca revista și monografia orașului să fie susținute material de autoritățile orașului !

.Nicolae N. Tomoniu, director revista „Sămănătorul”, Tismana, 30 sept. 2014

NOTE DE SUBSOL

¹ Nicolae N. Tomoniu - Monografia orașului Tismana, Editura Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Gorj, Târgu-Jiu, 2013, ISBN: 978-973-7847-53-9

² Al. A. Vasilescu – Diplomele lui Sigismund I, regele Ungariei și Ioan Huniade, voevodul Transilvaniei, dela Mănăstirea Tismana, sunt false, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, București, 1944. Studiul contestat la început de P.P. Panaitescu, a fost confirmat de mărturiile târzi ale celor care au dat comanda (Mitr. Râmnicului) și călugării urmași ai celor care le-au executat.

³ Ibidem 1, pag. 44

⁴ O. G. LECCA - DICTIONAR ISTORIC, ARHEOLOGIC SI GEOGRAFIC AL ROMANIEI, BUCURESTI, EDITURA UNIVERSUL», S. A., 1937, pag. 48

⁵ Ibidem , pag. 49

⁶ Nicolae N. Tomoniu - Monografia orașului Tismana, Editura Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Gorj, Târgu-Jiu, 2013, ISBN: 978-973-7847-53-9

⁷ Vasile Cărbăș, Istoria Gorjului, ed. Editis, 1995

⁸ La o căutare „Tismana” pe www.dacoromanica.ro ai neplăcuta surpriză să ți se dea o listă de mii de cărți, fiecare carte având numeroase referințe.

⁹ Paul de Alep (1637 - 1667): „*La sfirsitul călătoriei noastre, egumenul vestitei monastiri Tismana a venit să ne întâmpine și ne-am coborât pe râul cu acelasi nume, pe malurile căruia, de fiecare parte, este câte un tîrg mare care tine de monastire.*”(pg. 196, 221pdf); „*Lemnul <de tis> este foarte tare și frumos și din el se fac mii de butoaie mici, legate cu cercuri de fier care nu se desfac niciodată în bucăți. Am adus cu mine două <butoaie> la Alep și le mai am încă acasă.*” (pg. 199, 225pdf). – Călători străini în ȚR, vol. 6, Ed. Șt. și Encicl., Buc. 1976.

¹⁰ Ibidem 6, pg.262

¹² Ibidem 4, O. G. LECCA – DICTIONAR..., pag. 526

¹¹ Revista „Sămănătorul”, anul III, nr. 11, nov.2013, pag. 32

¹³ Documenta romaniae historica, B.Țara românească, vol. I, (1247-1500) vol. întocmit DE P. P. Panaitescu și D. Mioc, Editura Acad. Rep. Soc. România, București, 1966, pag.19

¹⁴ Ibidem 6, pag, 31

¹⁵ PÂRCĂLAB, pârcălabi, s. m. 1. Titlu dat în evul mediu, în Țările românești, persoanelor însărcinate cu conducerea unui județ, a unui ținut, a unei cetăți, având atribuții militare, administrative și judecătorești. DEX '98 (1998)

¹⁶ Doc. privind ist. României. B. Țara Ro. XIII-XVI, Indic. numelor de locuri, Ed. Acad. Rep. Populare Române, 1956, pg. 78 și 121

¹⁷ Pe vechiul drum de care cu ruta Rușeața cimitirului, Ponoave, Sângeris, Vânăta

¹⁸ De la „zingani”, Dicționar: 1. Din sl. ciganinu 2. Zingaro (archaic) A gypsy. Vedeți la Google - imagini: «zingari»

¹⁹ Documenta romaniae historica, B.Țara românească, vol. I, (1247-1500) vol. întocmit DE P. P. Panaitescu și D. Mioc, Editura Acad. Rep. Soc. România, București, 1966, pag.365

²⁰ Ibidem , pag. 277

²¹ Abia la 1 Iunie 1483 aflăm Sârbsorii în stăpânirea m-rii Tismana, când Vlad III Călugărul dă un hrisov egumenului Matei și tuturor fraților, ce se aflau în acel sfânt lăcaș, «*ca să le fie moșii comune: Tismana de ambele laturi ale râului Tismana și Pocruia cu toate hotarele și Godineștii toți cu toate hotarele și Sârbsorii și Ohaba (azi Hobița Peștișanilor, ohabă=moșie cu imunitate), pentru că le-a cumpărat jup. Vintilă logofăt dela Stanciul Cortofleș cu 160 fiorini.*»

²² In monografia orașului Tismana, pag. 92. „*Drumul Tainelor, cărare împietruită prin luncă*” se află printre lucrările deja executate de Societatea „Dorna Tismana” în stațiunea Climaterică Tismana ce cuprindea satul, Valea Mănăstirii și Vârful Cioclovina, împreună având o lungime totală de 10 km.

²³ De fapt, hrisovul lui Dan Vodă din 3 oct. 1385, întărește cele 40 sălașe de țigani pe care le dăduse, și Vodiței, și Tismenii, „*unchiul domniei mele, sfânt răposatul Vladislav voievod*”

²⁴ Existența acestui cuvânt din limba turcă dovedește că sălașele de țigani erau așezate la marginea orașului Tismana. MAHALÁ, mahalale, s. f. 1. Cartier (mărginaș) al unui oraș; periferie. (DEX '09 (2009))

²⁵ În hrISOV, „Ė - lřřăċ”. care este tradus din slavonă 40 de sălașe. Dicționarul Șăineanu, ed. a VI-a (1929) și Scriban (1939), precizează că un sălaș ar fi un grup de familii de țigani (10-15) robi odinioară. Ar însemna că numărul robilor mănăstirii ar fi fost de cel puțin 400 de suflete, cei care au construit biserica mănăstirii din temelii fiind însă bărbații.

²⁶ Dan Neguleasa – Învățămintul public gorjean la început de drum (1831-1848), catalog de documente, ed. Măiastra, Târgu-Jiu, 2009

²⁷ Stelian Popescu - Navalnice, nostalgice și obsesive aduceri aminte, Sămănătorul-Editura online, Tismana, 2009

²⁸ Ștefan Meteș - Păstori ardeleni în Princip. Române, Coresp. al Acad. Române, „Bibl. Sămănătorul», Ed. Libr. diec. Arad, 1925.

²⁹ Lazăr Șăineanu-Dicț. Universal al lb. române, ed. a VIII-a (prima ed. în 1896), editura Scrisul Românesc, pagina 857

³⁰ Despre Petrică citiți Revista online „Sămănătorul”, anul III, nr. 04, apr. 2013, pag. 11

³¹ Socotind câte generații au trecut și ținând seama că austrieii au ocupat Oltenia între 1918-1939, primii oieri ascunși prin munți au coborât în Tismana, în aceea perioadă.

³² În revista tipărită „Sămănătorul”, anul IV, nr. 3(2), mart. 2014, pag. 3, în foto-document 1938, Tanța Neferescu preciza pe marginea originalului că are alături „Baba Dajica și baba Dochia”. În fapt, Dajica este Marioara Gârleanu având acum două confirmări: Mitică Vlăduț și dr. Georgică Popescu, pentru primul mamă, pentru al doilea mamă (așa-i zicea el bunicii)

³³ Ștefan Meteș - Păstori ardeleni în Princip. Române, Ed. Libr. diec. Arad, 1925, pag. 56

³⁴ Hurmuzaki, XIX, p. 601

³⁵ În 1795 se instalează foametea, ca urmare a unei invazii de lăcuste. În paralel, începe și epidemia de ciumă.

³⁶ E vorba de Tismana Mehedințului, la vreo 10 km de Burila Mare unde pășunau Luculeștii.

Maria Gârleanu

Erată !

Apropo de nota de subsol 32: în revista tipărită din martie 2014, în loc de Floarea Daju, Constanța Neferescu, Dochia Rafa, se va citi Maria (Mărioara) Gârleanu, Constanța Neferescu, Dochia Rafa. Deci, dna Tanța Neferescu, a făcut o eroare însemnând pe marginea fotografiei “Baba Dajica” în loc de Maria Gârleanu, mama lui Mitică Vlăduț / (Gârleanu)

Sămănătorul tipărit - Anul IV. Nr. 3(2) - martie 2014 - Foto-documente

Fotografii care au circulat în ziarele și albumele vremii (dar și astăzi pe rețeaua Internet) sub diverse titluri: “Femei torcând (Gorj)”, “Tărănci din Gorj” sau “Clacă la Tismana”, (cea de jos).

Pe fotografia din dreapta, originală, aflată în colecția Doamnei C o n s t a n ț a Neferescu, aceasta notează: “ Baba Dajica, Tanța Neferescu, Baba Dochia

FLORIAN VĂIDEIANU - (n. 1950, Cornești - Gorj)
- prozator, poet.

Scriitor medaliat
LSR -Gorj

Poezii

TĂIETORUL DE VIE

(prietenului meu medicul Doru V. Fometescu)

MOTO:

*Brâncuși a lucrat cu spiritul materiei;
Doru V. Fometescu cu cel al cuvintelor.
(Fl. Văideianu)*

Cu satul, mama, viața simplă
Și „focuri (mari) peste zăpezi”
Brâncuși îl cheamă să îi umplă
Cu spirit, zborul ce nu-l vezi.

A „Dăruit Visului Forme”
L-a „ajutat pe Dumnezeu”
N-a dăltuit făpturi diforme;
E și pandur și Prometeu.

În zbor de pasăre măiastră,
S-a-nscris în timpurile vii,
A cochetat cu lumea noastră,
Va fi și-atunci când nu va fi.

OAMENII CARE NU MOR

Când harul pui pentru popor,
Ție nimic nu ți-ai oprit;
De-atâtea ori îmi vine dor,
De oamenii care-au murit.

De câte ori îmi vine dor,
Privesc în mine și mă-ntreb:
Pe oamenii care nu mor,
Putut-am eu să-i înțeleg?

SOMNUL

Mi-e calea-n cruce și nu știu
Cum să visez câștig, pierzând;
Răgazul meu nu mai e viu,
Adorm mereu cu Domnu-n gând.

Scurt orizont al unui azi:
Etapе arse permanent,
Din patul somnului să cazi
Ca să câștigi un mic moment.

VALORI VIRTUALE

Când șansa unei dezvoltări organice
Dispare brusc, începi să arzi etapele,
Să nu fraternizezi cu stări balcanice;
Ridică-te măreț, arată-ți faptele.

De har – pe dinăuntru, mă simt locuit,
Câștig doar viteză, pierzându-mă încet;
Nevoia evoluției a-ncremenit,
Precum tiparul împins de internet.

Florian Văideianu, jurist

Prof. univ. dr. Ion Mocioi, fost senator
de Gorj, specialist în scrierile vechi,
scriitor, brâncușolog.

Scriitor
medaliat de
Asociația
Semănătorul
Tismana

Un studiu de premieră mondială al
dr. Ion Mocioi privind descifrarea
discului de la Phaistos - Creta

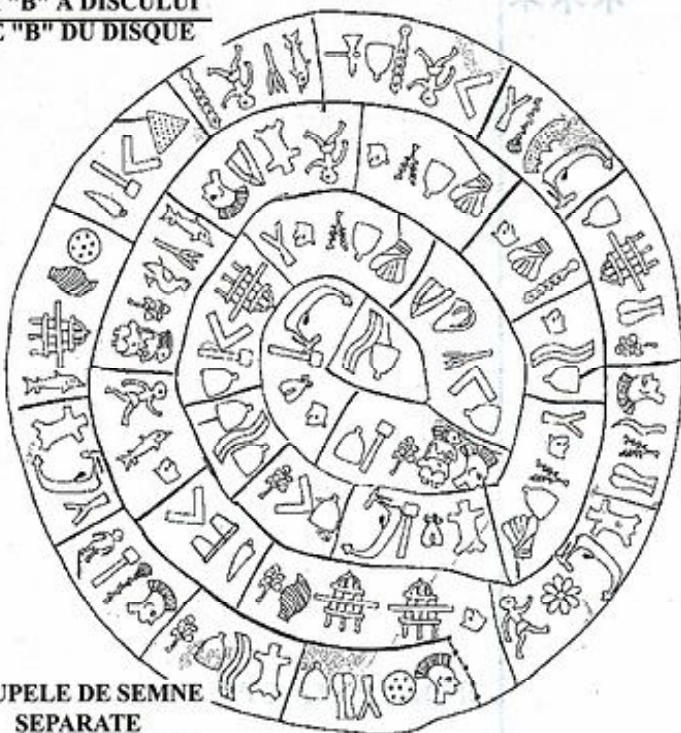
SERIA a VI-a

DISCUL DE LA PHAISTOS

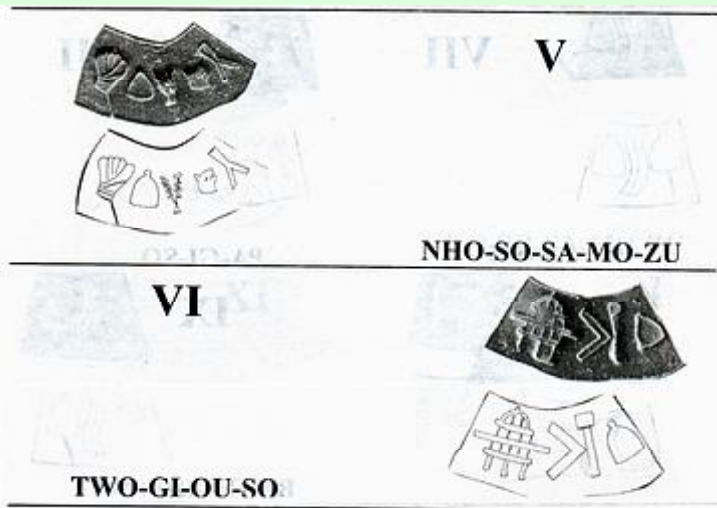
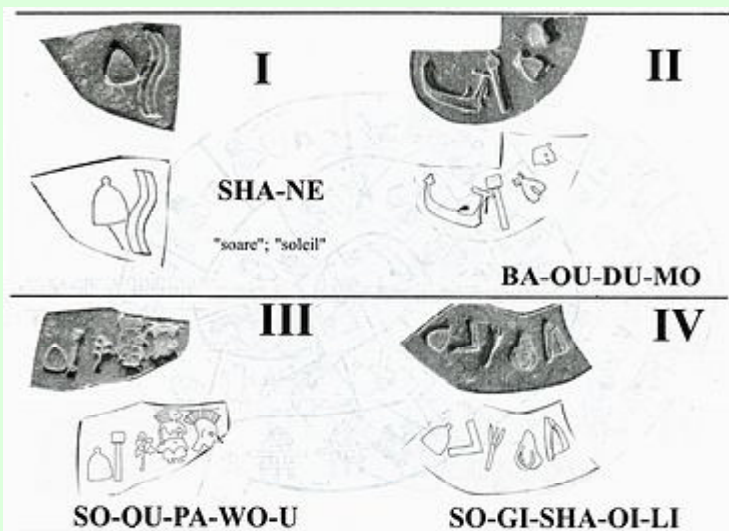
CAP. 7. INDEXUL GRUPELOR DE SEMNE SEPARATE - FAȚA «B»

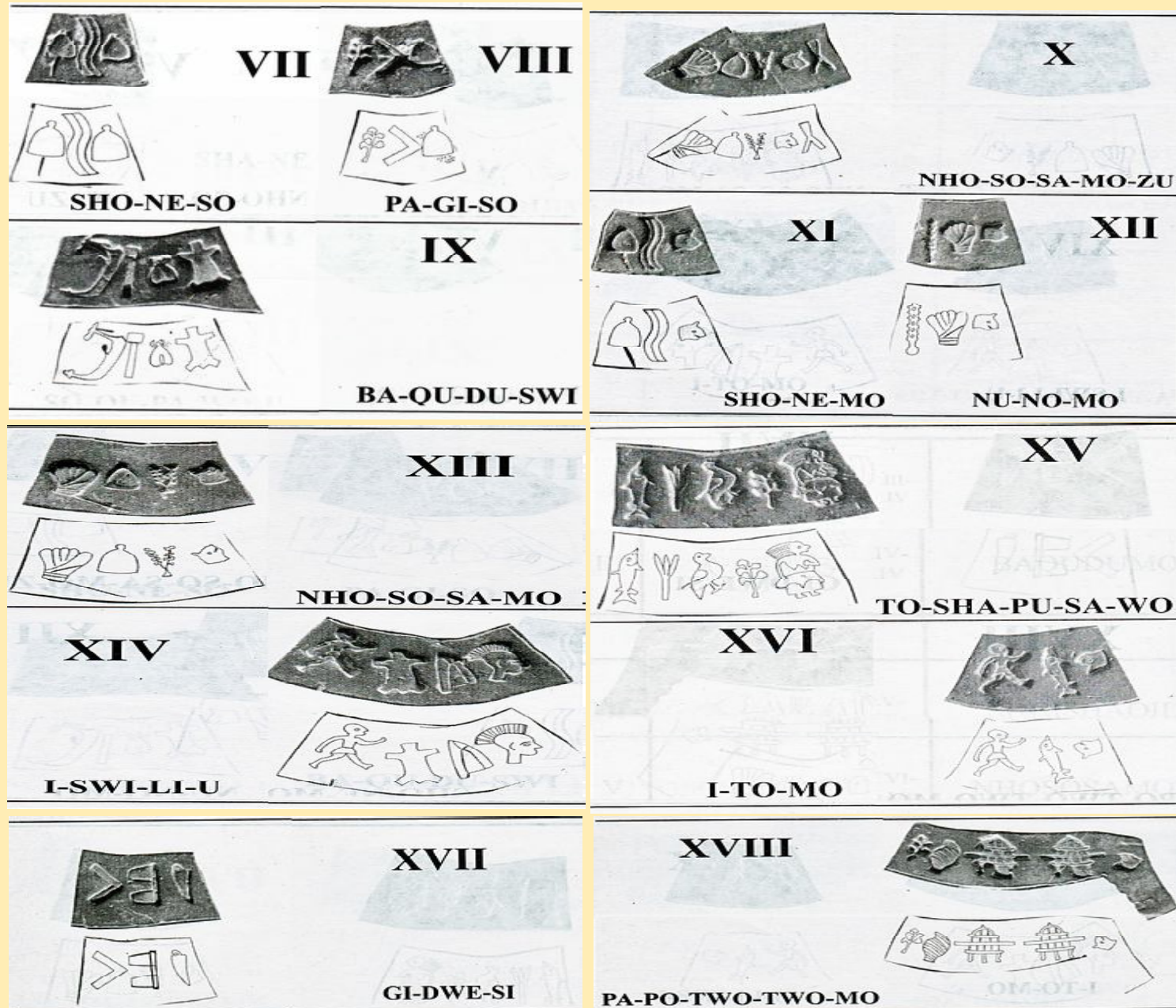
47. a) ANUL CU 18 LUNI ȘI CORECȚIA LUI

FAȚA "B" A DISCULUI
FACE "B" DU DISQUE

GRUPELE DE SEMNE
SEPARATE

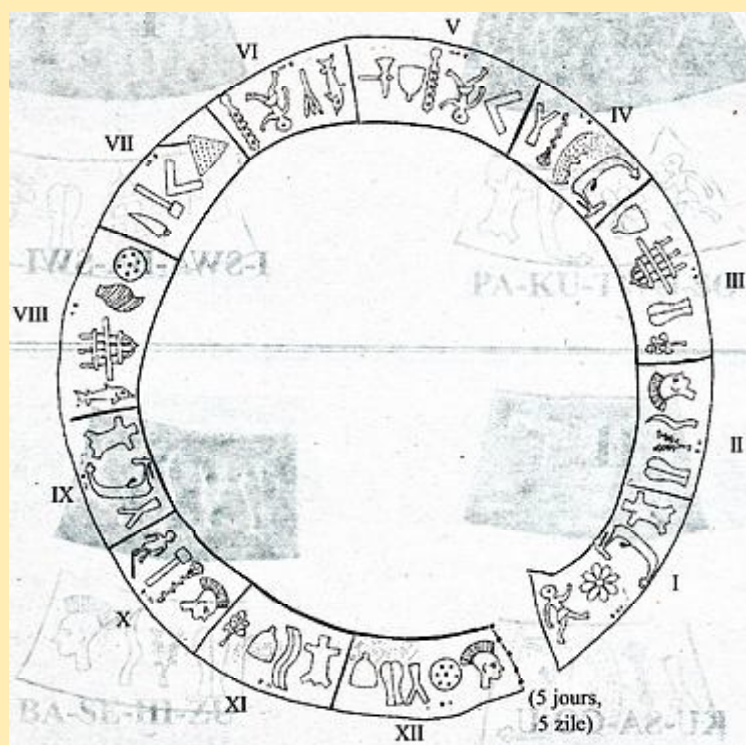
48. PERIOADELE LUNII ANULUI B DE 18 LUNI

I		22.III-10.IV	SHONE
II		11.IV-30.IV	BAQUDUMO
III		1.V-20.V	SOQUPAWOU
IV		21.V-9.VI	SOGISHAQILI
V		10.VI-29.VI	NHOSOSAMOUZU

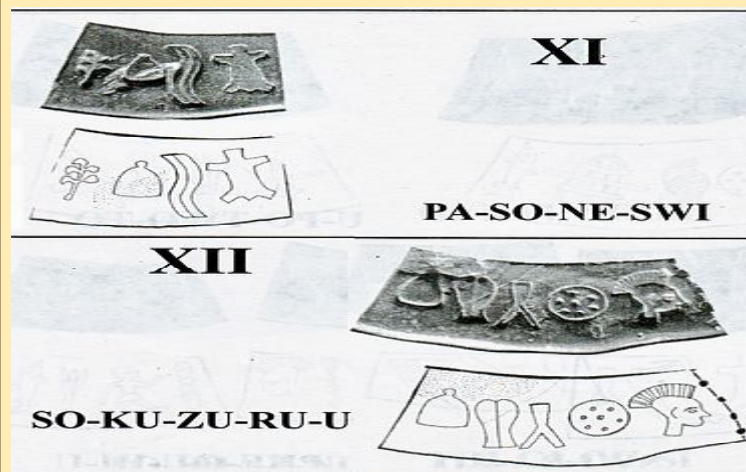
VI		30.VII-19.VIII	TWOGIQUISO
VII		20.VII-8.VIII	SHONESO
VIII		9.VIII-28.VIII	PAGISO
IX		29.VIII-17.IX	BAQUDUSWI
X		18.IX-7.X	NHOSOSAMOUZU

XI		8.X-27.X	SHONEMO
XII		28.X-16.XI	NUNOMO
XIII		17.XI-6.XII	NHOSOSAMO
XIV		7.XII-26.XII	ISWILIU
XV		27.XII-15.I	TOSHAPUSAWO
XVI		16.I-4.II	ITOMO
XVII		5.II-24.II	GIDWESI
XVIII XIX		18.III-21.III	PAPOTWOTWO(MO)

48. ANUL CU 12 LUNI ȘI CORECȚIA LUI

	I
	I-SWA-BA-SWI
	II
	KU-SA-CO-U
	III
	PA-KU-TWO-SO
	IV
	BA-SE-HI-ZU
	V
	GI-I-NU-SO-DA
	VI
	TO-SHA-I-NU
	VII
	THI-GI-QU-SI
	VIII
	RU-PO-TWO-TO
	IX
	SWI-BA-ZU
	X
	PHE-QU-HI-U

49. CALENDARUL DE 12 LUNI AL FEȚEI "B"

I		22.III-20.IV	ISWABASWI
II		21.IV-20.V	KUSACOU
III		21.V-19.VI	PAKUTWOSO
IV		20.VI-19.VII	BASEHIZU
V		20.VII-18.VIII	GIINUSODA

VI		19.VIII-17.IX	TOSHAINU
VII		18.IX-17.X	THIGIQUSI
VIII		18.X-16.XI	RUPOTWOTO
IX		17.XII-15.I	SWIBAZU
X		16.I-15.II	PHEQUHIU

XI		16.I-15.II	PASONESWI
XII		16.II-16.III	SOKUZURUU
XIII	(adaos până la 365 de zile) (adjonction jusqu'à 365 jours)	17.III-21.III	MO

50. CALENDARELE "DISCULUI DE LA PHAITOS"

50. Anul de 18 luni de câte 20 de zile, la care se adăuga o lună de cinci zile, a fost stabilit de pelasgi, poporul indo-european cel mai vechi, care a creat prima civilizație la Dunărea de Jos, de unde s-au răspândit numeroase seminții spre alte zări. Pelasgii aveau anul de 365 de zile, cu începere de la echinocliul de primăvară, semnalat de venirea berzelor. Ei aveau și anul de 12 luni de câte 30 de zile, la care se adăuga o lună de cinci zile. Cadranel solar din Carpați, de la Sarmisegetuza, este edificator.

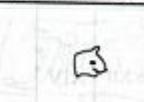
De la pelasgi, aceste calendare au fost preluate de sumerieni, care începeau anul de 12 luni cu luna venirii berzelor: BARZAGGA, continuată de luna venirii găștelor sălbatice: GUSISA etc. Babilonienii au împrumutat de la aceștia anul de 12 luni, adăugând o lună suplimentară, printr-un decret târziu dictat de regele Hammurabi, pe la anul 1790 î.e.n. După această dată s-a afirmat și civilizația minoică din Creta, care a transpus atunci, pe «Discul de la Phaistos», în două idiomuri ale unor noi triburi pelasgice, cele două calendare, de 18 și 12 luni, prevăzând și suplimentarea lor cu câte 5 zile, cu lunile scurte a 19-a și respectiv a 13-a. Denumirile lor se citesc pe două spirale pornind din centrul acestui disc, prima lună denumind «Soarele», pronunțându-se «Soare» într-un dialect și «Soarele» în celălalt dialect, în cadrul anului de 18 luni, denumiri păstrate și astăzi în limbile popoarelor indo-europene.

51. CALENDARELE DE 18 LUNI

Perioada lunii / Période du mois	FAȚA A / FACE A		FAȚA B / FACE B	
	Luna Mois	Denumirile lunilor în limba A Denominations des mois en langue A	Luna Mois	Denumirile lunilor în limba B Denominations des mois en langue B
22.III-10.IV	I	 SWARELE, "soare"; "soleil"	I	 SHONE, "soarele"; "soleil"
11.IV-30.IV	II	 INU	II	 BAQUDUMO
1.V-20.V	III	 DIHIPASWISWIRUU	III	 SOQUPAWOU
21.V-9.VI	IV	 SWARELE	IV	 SOGISHAQILI

10.VI-29.VI	V		V	
		PHANIQU		NHOSOSAMOZU
30.VI-19.VII	VI		VI	
		INURUU		TWOGIQUISO
20.VII-8.VIII	VII		VII	
		RUCOGA		SHONESO
9.VIII-28.VIII	VIII		VIII	
		NIKAGIWO		PAGISO
29.VIII-17.IX	IX		IX	
		SWIGIPUDWESWIRUU		BAQUDUSWI

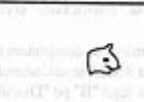
18.IX-7.X	X		X	
		CHOGARUU		NHOSOSAMOZU
8.X-27.X	XI		XI	
		YELA		SHONEMO
28.X-16.XI	XII		XII	
		GIQULEBASWIU		NUNOMO
17.XI-6.XII	XIII		XIII	
		CHOGARUU		NHOSOSAMO
7.XII-26.XII	XIV		XIV	
		QUTO		ISWILIU

27.XII-15.I	XV		XV	
		DIHRISASWISWIRUU		TOSHAPUSAWO
16.I-4.II	XVI		XVI	
		CHOGARUU		ITOMO
5.II-24.II	XVII		XVII	
		YELA		GIDWESI
25.II-17.III	XVIII		XVIII	
		GIQULEBASWIU		PAPOTWOTWO(MO)
18.III-21.III	XIX		XIX	
		ASHA		MO

52. CALENDARELE DE 12 LUNI

Perioada lunii / Periode du mois	FAȚA A / FACE A		FAȚA B / FACE B	
	Luna Mois	Denumirile lunilor în limba A Denominations des mois en langue A	Luna Mois	Denumirile lunilor în limba B Denominations des mois en langue B
22.III-20.IV	I		I	
		SHWAQUPURUU		ISWABASWI
21.IV-20.V	II		II	
		SOKUOI		KUSACOU
21.V-19.VI	III		III	
		PANIORUU		PAKUTWOSO
20.VI-19.VII	IV		IV	
		PACOGA		BASEHIZU

20.VII-18.VIII	V		V	
		(?)GIWORUU		GHINUSODA
19.VIII-17.IX	VI		VI	
		NORASWI		TOSHAINU
18.IX-17.X	VII		VII	
		RUSONESWI		THIGIQUISI
18.X-16.XI	VIII		VIII	
		TOKURIRUU		RUPOTWOTO
17.XI-16.XII	IX		IX	
		DUMOMO		SWIBAZU

17.XII-15.I	X		X	
		SHONEMO		PHEQUHIU
16.I-15.II	XI		XI	
		RUKUTWO		PASONESWI
16.II-16.III	XII		XII	
		GHIINURUU		SOKUZURUU
117.III-21.III	XIII		XIII	
		ASHA		MO

DENUMIRI COMUNE LUNILOR UNUI CALENDAR?

53. Calendarul de 18 luni al Feței «A» a «Discului de la Phaistos» prezintă 5 denumiri comune mai multor luni, astfel:

- SWARELE reprezintă lunile nr. 1 și 4;
- DIHISASWISWIRUU reprezintă lunile nr. 3 și 15;
- CHOGARUU reprezintă lunile nr. 10, 13 și 16;
- IELA reprezintă lunile nr. 11 și 17;
- GIQULEBASWIU reprezintă lunile nr. 12 și 18;

De asemenea, Calendarul de 18 luni al feței «B» a «Discului de la Phaistos» prezintă o denumire comună pentru două luni, respectiv denumirea NHOSOSAMOU este aceeași pentru lunile nr. 5 și 10.

Calendarul de 18 luni de câte 20 de zile la diferite popoare erau completate cu câte 5 zile anual, așa-zise «zile nefaste» și corectate prin anii bisecți.

Denumirile de completare a celor «cinci zile nefaste» erau ASHA în calendarul feței «A» și MO în calendarul feței «B» pe «Discul de la Phaistos».

54. Calendarul dc pe «Discul dc la Phaistos» nu reprezintă anul ca an flotant, nu abandonează mișcarea Lunii ca astru, nu fixează anul direct cu număr fix de 365 dc zile, ci îl corectează prin completare. Nu imită, deci, calendarul egiptean. Corectează evoluția timpului în sincronicitate cu Soarele și Luna, de aceea calendarul acesta este lunisolar.

Aceste calendare provin probabil de la pelasgii de la Dunărea de Jos, care cunoșteau silabarul «Discului de la Phaistos» cu mult înaintea cretanilor.

LIMBA TEXTELOR «DISCULUI DE LA PHAISTOS»

55. Analiza textelor celor două fețe ale «Discului de la Phaistos» pune în evidență că sunt scrise în două idiomuri diferite, vorbite, desigur, de două popoare supuse aceluiași împărat, Minos din Creta.

În textele celor două limbi se află numai un singur cuvânt comun: SHONEMO, ca denumire a lunii nr. 10 din calendarul de 12 luni de pe fața «A» a discului și a lunii nr. 11 din calendarul de 18 luni de pe fața «B» a «Discului de la Phaistos». Acest cuvânt are la bază denumirea primei luni din calendarul dc 18 luni al feței «B» al discului, respectiv SHONE «soarele». SONEMO este luna care corespunde perioadei 17.XII-15.I, respectiv, se referă la mijlocul iernii, când soarele este în general acoperit dc nori sau ceață. Dacă partea finală a denumirii acestei luni, respectiv - MO; ar însemna «acoperit, întunecat», atunci SHONEMO ar putea însemna «soare acoperit».

Luna I (22.III-10.IV) a calendarelor de 18 luni de pe ambele fețe ale «Discului dc la Phaistos» primește numele «soare», respectiv SWARELE în textul feței «A» a discului și SHONE în textul feței «B». Aceste denumiri dovedesc că idiomurile textelor dc pe «Discul de la Phaistos» erau pelasgice.

În ce privește terminațiile cuvintelor, se observă că pe fața «A» a discului, între denumirile anului cu 18 luni șapte au terminația în RUU și altele în U, iar dintre denumirile anului cu 12 luni cinci se termină, de asemenea, în RUU, ceea ce întărește convingerea că idiomul în care acestea sunt prezentate este pelasgic.

Idiomul în care este scris textul feței «B» a «Discului de la Phaistos» diferă mult de cel în care este scris textul feței «A» a discului, dar ambele par a avea aceeași origine tribală. În idiomul «B» numeroase denumiri (6) se termină în - MO

«întunecat, acoperit».

Dintre celelalte cuvinte ce denumesc lunile reținem numele lunii a 11-a din calendarul de 18 luni al feței «A» a discului, respectiv cuvântul INU «inul», denumire a plantei cultivate din care se obțineau firele pentru îmbrăcăminte a multor popoare antice. Probabil că în luna respectivă era semănat inul.

Stabilirea sensurilor de bază al celorlalte denumiri ale lunilor calendarelor reprezentate de textele «Discului de la Phaistos» presupune un studiu lingvistic special, prilej pentru o nouă lucrare.

Dar, o nouă lucrare ar putea completa totodată acele semne necuprinse de aceste texte din silabarul folosit la scrierea lor, asupra căruia vom reveni cu un nou studiu.

Și surprizele nu se vor lăsa așteptate!

Bibliografie

1. - L. Pernier, Il disco di Phaistos con caratteri pitagorici. Ausonia, III, 1908, pp. 255-302.
2. - L. Pernier. Un singolare monumento della scrittura pittografica cretese. Rediconti della Reale Accademia dei Lincei, Classe di Scienze Morali, Storiche e Filologiche, V, 17, 1908, pp. 642-651.
3. - A. Della Seta, Il disco di Phaistos. Rediconti Accademia Lincei, XVIII, 1909, pp. 297-367.
4. - A.J. Evans. Scripta Minoa. I, Oxford, 1909, pp. 272-293.
5. - E. Meyer, Der Diskus von Phaistos und die Philister auf Kreta. Sitzungsberichte der Königlich Preussischen Akademie der Wissenschaften, 33(1909), pp. 1022-1029.
6. - A.E. Kober. The Minoan Scripts: Fact and Theory. American Journal of Archaeology, 52 (1948), pp. 82-103.
7. - Marcel Cohen, L'Écriture. Paris, 1953.
8. - Charles Higounet. L'Écriture. Press universitaires de France, Paris, 1955.
9. - Marcel Cohen, La grande invention de l'écriture et son évolution. 3 vol.. Imprimerie nationale. Paris. 1958.
10. - Marcel Cohen. La gopdfi invention d'q'1' foritwç et son evolution, Paris, 2 vol., 1959.
11. - James G. Février, Histoire de l'écriture. Payot, 1959.
12. - E. Grumach. Die Korrekturen des Diskus von Phaistos. Kadmos I, 1962, pp. 16-26.
13. - A. Mackay. On the Type-found of the Phaistos Disk. Statistical Methods in Linguistics. 4 (1965). pp. 15-25.
14. - G. Neumann, Zum Forschungsstand heim "Diskos von Phaistos". Kadmos. 7 (1968), pp. 27-44.
15. - Massin. La Lettre et l'Image. Gallimard, 1970.
16. - J. Chadwick, Le déchiffrement du linéaire B. Aux origines de la langue grecque. Paris. 1972.
17. - Paul Faure. La vie quotidienne en Crete au temps de Minos. Hachette, 1973.
18. - J.-P. Olivier, Encore les corrections du disque de Phaistos. Antichita Cretesi, Catania, I, 1973, pp. 182-185.
19. - J.-P. Olivier. IX disque de Phaistos. Editions photographique. Bulletin de Correspondance Hellénique, 99, 1975, pp. 5-34.
20. - J.-P. Olivier. Le Déchiffrement des écritures. Paris, L'Asiatheque. 1975.
21. - Y. Duhoux. I js. disque de Phaistos. Louvain-la-Neuve, 1978.
22. - F. Vandenabeele. J. P.-Olivier. Les idéogrammes archéologiques du linéaire B. Études Crétoises, XXIV, Paris, 1979.
23. - J.-C. Poursat, Figurines et reliefs d'applique. Etudes Crétoises. XXVI. 1980, pp. 118-119.
24. - Robert Clarke, Naissance de V Homme. Editions du Seuil, 1980 et 2001. cap. 15, pp. 267-295.
25. - P. Yule, Early Cretan Seals: a Study of Chronology. Marburger Studien zur Vorund Frühgeschichte, Band 4, Mainz am Rhein, 1981.
26. - Béatrice André. Christiane Ziegler. Naissance de V écriture, cunéiformes et hiéroglyphes. RMN, 1982.
27. - Victor J. Kean. Disc of Phaistos (several languages). Ed. Efstathiadis Group, 1985, 122 p., ISBN 960-226-101-3 (Dutch).
28. - Béatrice André. L'Invention de l'écriture. Nathan. 1986.
29. - Theodoros Axioti, Hapokrvptografnon toy Diskov ths Phaistoy - Genesh. Ed. Smyiotakis, 1986-87, 496 p.
30. - Jan Best, Fred Woudhuizcn, Aient Scripts from Crete and Cyprus. E.J. Brill, 1988.

SI ÎNCA 24 de TITLURI ! CITITORII POT CONSULTA CARTEA PENTRU RESTUL BIBLIOGRAFIEI !

GEORGE ENE - poet, publicist, regizor,
prozator, 73 ani, Ploiești, Romania.

LUPII

- continuare din nr. trecut
fragment, pag. 39-44 -

„Homo homini lupus”

(Omul e lup pentru om)

Thomas Hobbes (1588-1679),
filosof englez

3 EXACT LA ORA trei și jumătate, în momentu-n care, ca la un semn, suflarea feminină a biroului lăsase din mâini creioanele și-ncepuse să-și depună lucrările în sertare – marcând încheierea zilei de lucru, în cadrul ușii și-a făcut apariția zâmbitor revizorul contabil Mihai Săraru, căutându-și cu privirea, peste capetele tuturor, prietenul. Văzându-l, tresări plăcut surprins și-și ridică mâna a salut:

- Hai! lăsa el să-i scape, făcându-i semn să iasă afară.

George i-a răspuns prin înclinarea capului. În clipa următoare și-a împins scaunul sub birou, s-a răsucit și și-a luat geamantanul cu dreapta iar cu stânga fișele la care lucrase, s-a apropiat de masa Cristiane, le-a așezat cu grijă în fața fetei și i-a șoptit cu afecțiune: „Pa și la revedere, pe mâine!”. Luată pe nepregătite sau poate jenată, fata i-a răspuns stins și fără să-l privească: „Pe mâine!”. Străbătând culoarul dintre primele două rânduri de mese, George s-a adresat tuturor, destul de tare, să fie auzit de toată lumea: «Sărut mâinile, stimate colege!» Surprinse, pentru că nimeni nu se așteptase la vorbele lui, acestea au încetat orice mișcare și l-au urmărit cu privirea până la ușă. Ieșind, George a apucat să audă, în urmă-i: „Iată, fetelor, avem și noi parte de-un coleg bine crescut!»

- Ce-ți veni? I-a luat din scurt fostul său coleg de școală, după ce amândoi au trecut de porți și-au ajuns în stradă.

- Cum, adică, ce-mi veni? La ce te referi? I-a întrebat George.

- Știi bine... la ce mă refer. Nu așa se salută, aici!

- Dar cum? Nu înțeleg! se încruntă George.

- Ce nu-nțelegi? Află că toate femeile alea râd de-acu' de tine.

- Și de ce, mă rog? Că le-am spus „Sărut mâinile”?

- Exact. Pentru că aici nimeni nu spune... așa ceva.

- Hai, că-mi placi! Vrei să-nțeleg, din acest reproș al tău, c-am nimerit într-o pădure? Păi, dacă-i așa, și-am ajuns într-o pădure, înseamnă c-ai dreptate, este explicabil pentru ce lumea de aici e departe de ceea ce numim civilizație. Și mai mult decât atât, dacă așa stau lucrurile aici, înseamnă că-n acest spațiu primitiv nu e cunoscut nici salutul. Iartă-mă, dar numai în cazul acesta se justifică întrebarea pe care mi-ai pus-o, garnisită atât de subțire cu motivația ta: «Ce-ți veni să saluți în felul acesta, când noi nu obișnuim așa ceva?». Bravos, fratele meu Mihai, m-ai făcut pulbere! M-ai lăsat fără replică! se făcu George negru la față, abandonându-și geamantanul pe ciment, la picioarele prietenului său.

- Gata? Ai terminat tot ce-ai avut de

zis? Dacă ai terminat, răspunde-mi cinstit la o

întrebare – își ridică bărbia Mihai: ție ți-a spus cineva, vreodată, că ești, cum să zic să nu te supăr, un om... ciudat? Află, omule, că eu, care-ți sunt prieten – iar din clipa asta dă-mi voie să-ți dovedesc că-ți sunt prieten – ei, bine, eu nu vreau s-ajungi bătaia de joc a femeilor. Ce să-ți mai explic? Scurt: află, prietene, că aici nu se obișnuiesc asemenea politețuri. Astea nu folosesc nimănui pentru că nimeni nu le ia în seamă. Asta ar fi primul aspect al problemei. Al doilea aspect al problemei ține de natura noilor relații statornicite între salariați, despre care e bine să-ți vorbesc, dacă tot am început, să-ți fie pe deplin limpezi. Află că într-o adunare generală – la care au participat toți salariații – ni s-a pus în vedere să renunțăm la această formulă de salut. O oră întreagă ni s-a pus în față problema pe toate fețele, cum că astfel de saluturi sunt complet străine de clasa muncitoare și de poporul nostru muncitor, pentru că provin de la fosta burghezie, și chiar dinaintea burgheziei, din feudalism, și-ncă și mai de demult, din sclavagismul cel mai întunecat, când sluga îngenunchea înaintea stăpânului și-n poziția asta, cu capul plecat, îi implora milostenia, folosind absolut aceleași cuvinte pe care le-ai folosit și tu mai adineaori: „Sărut mâna, coane!” Or, noi, acum, la această mare distanță de acele vremuri definitiv apuse, avem un cu totul alt statut, cu alte cuvinte avem datorii și drepturi egale cu femeile. Aici, în unitatea noastră comercială, unde de azi-nainte vei munci și tu, alături de aceste tovarășe femei, ne spunem foarte simplu: „Bună dimineața!”, ori „Bună ziua!”, ori „Bună seara!” Și cu asta, basta! Pentru ce, la o adică, ții să te complici? De ce vrei tu să le dai prilejul să te vorbească, adică să-ți rădă-n spate? Eu nu-ți vreau decât binele. N-are nimeni nimic cu tine, iar tu, ca să fii chit, e bine să n-ai nimic cu nimeni, adică să n-ai nici în clin și nici în mână cu niciuna dintre aceste femei. Asta ca să n-aibă nimeni de unde să te-apușe, cum se mai spune. Auzi vorbe la el: „Sărut mâinile!”? Și cui te-ai adresat, mă rog? Ai niscăi rude printre aceste femei? A, dacă te-ai adresat vreunei rude, mă rog, fie, e de înțeles, e cu totul altceva, deși să știi că nici în cazul acesta nu se aruncă astfel de vorbe, așa cum, de pildă, arunci semințele într-o grămadă de... găini. Mihai își pleda cauza cu convingere fermă, gesticulând, ridicându-și de fiecare dată bărbia și din când în când tonul.

- Interesant, îi șopti George, făcând ochii mari, ca și cum chiar atunci își revăzuse prietenul, după ani buni de despărțire. Să știi, Mihai, că e prima oară când aud asemenea lucruri. De când mă știu eu mă adresez femeilor cu «Sărut mâinile!» când le întâlnesc și când mă despart de ele. Așa m-am pomenit că zic, și-așa zic fără să mă întreb cu privire la salutul meu. Așa am fost învățat acasă și tot așa am fost învățat și la școală. Țin minte că eram o mână de copil, dar mă mândream când, pe stradă, ziceam „Sărut mâinile!” tuturor

femeilor pe lângă care treceam. Mama mă pisa la cap, zi de zi, să nu cumva să uit să zic «*Sărut mâinile*», tuturor femeilor. Se ținea scai de mine, când ieșeam din casă, încât ajunsese să-mi strige până și-n stradă, să nu cumva «*să trec ca Golea*» - chiar așa zicea: «*Să nu treci ca Golea pe lângă femei, până nu le zici tare și clar: «Sărut mâinile!»*». Mi-a intrat în sânge acest sfat. Nu zic că și mie-mi făcea plăcere să le zic așa, că după ce le spuneam «*Sărut mâinile!*», mai multe dintre ele se opreau și mă mângâiau pe creștet, mulțumindu-mi cu afecțiune: «*Să crești mare, puiule!*». O dată, îmi amintesc că eram în clasa întâia, când n-am vrut să adresez «*Sărut mâinile!*» unei babe cu picioarele strâmbe, pe seama căreia glumeau toți ai mei, din casă. Atunci am întreb-o pe mama pentru ce ține atât de mult să-i zic și acelei femei «*Sărut mâinile!*»? Mama m-a tras de urechi și mi-a spus să nu mai pun astfel de întrebări prostesti, lămurindu-mă că femeile trebuie respectate pentru *calitatea lor de mame*, în primul rând. Îmi amintesc că m-am ridicat în clasă și i-am cerut învățătorului - că-n clasa întâia am avut învățător - să mă lămurească. Parcă-l și văd pe domnul Constantin Dragnea așezându-se alături de mine, în bancă, și când, tot la fel, mângâindu-mă pe cap, mi-a spus: «*Să ții minte bine ce-ți spun: atunci când întâlnești o femeie să-ți scoți șapca sau căciula și să-i zici «Sărut mâinile!»*». Apoi s-a ridicat de lângă mine, a trecut în fața clasei și s-a adresat tuturor copiilor: «*Să nu uitați că pentru ca fiecare dintre voi să creșteți mari, să învățați carte și să deveniți oameni de folos vouă și societății, muncesc mereu, de dimineața până-n noapte, mâinile trudite ale tuturor femeilor lumii*». M-am tot gândit, mult timp după aceea, la cuvintele învățătorului meu. Drept să-ți spun, la început nu prea le-am înțeles. Abia târziu, în anii din urmă, am priceput că învățătorul nostru avea dreptate: de mii și mii de generații toți datorăm femeilor totul, pentru că ele au făcut lumea noastră, omenească. Țasta e crudul adevăr al vieții! Am impresia că exact «*această formulă de salut*» e cea pe care trebuie s-o folosim cu toții, fără excepție, când ne adresăm femeilor, pentru că numai ea exprimă recunoașterea maternității lor și-a meritelor mâinilor lor mult prea trudite pentru tot ceea ce fac pentru noi, în general, dar și-n particular. E de datoria noastră, a bărbaților, pentru ca măcar în acest fel, care nu ne costă nimic, să ne manifestăm recunoștința față de femei, așa cum ne sfătuia primul meu învățător Dragnea. Femeia, și când zic femeie eu o numesc în mod generic, e mama întregii omeniri, iar noi, toată omenirea asta, existăm pentru că fiecare dintre noi am venit în lume printr-un trup chinuit de femeie. Nu mai zic că tot o femeie ne-a vegheat somnul, că tot o femeie - mai mereu aceeași - ne-a crescut și ne-a ferit de nenorociri, pân-am deprins s-o facem singuri. De aceea eu zic că toți trebuie să avem pentru aceste femei, de fapt pentru toate femeile din lume, întregul respect de care suntem capabili: *necon condiționat, deschis și sincer*...

- Îmi plăci... «*necon condiționat, deschis și sincer*», cum spui tu, încercă să glumească Mihai, cu amărăciunea învinsului. Așa e, și sunt de acord cu tine. Nici eu n-am fost crescut și nici n-am trăit în pădure. Închipuie-ți că și eu am respect pentru femei. Dar ceea ce vreau eu să-nțelegi e că, de-acum, *problema cu salutul* se pune nițel altfel. Spune-mi, George, tu ești membru de partid?

- Nu, nu sunt...

- E clar. De-asta nu știi tu că nu se mai folosește asemenea *formulă de salut*... Își umflă triumfător pieptul Mihai, privind în toate părțile. Dar, hai să ne mișcăm din locul ăsta, c-o să prindem rădăcini aici! Uite că vin spre noi câțiva salariați

de la noi, care mă cunosc... mormăi el. Ar putea să creadă că ne certăm. În plus, propun să ne grăbim, că doar mergem la masă, păi nu? Ori, poate, ție nu ți-e foame? George mormăi ceva, își ridică geamantanul și o porni după Mihai, care se considera învingător, convins că avea câștig de cauză și că, tocmai de aceea, era momentul să pună punct subiectului: O să mai discutăm noi despre astfel de lucruri. În fine, Mihai își dăduse seama că, acolo, în stradă, nu era locul potrivit și nici cazul să-i țină prietenului său o *lecție politică*. Pe de altă parte, înțelese că nu era bine nici să tacă, să creadă George că bate în retragere, după cum nu vroia ca între ei să se instaleze tăcerea. De aceea, după numai câțiva pași se opri și așteptă până când George ajunsese lângă el, ca să-l întrebe: *Ce-ai, frate, că văd că te-ai cocoșat?*

- La ce te referi? La geamantan, că e greu, sau la faptul că n-am știut, că n-am avut de unde s-o aflui, cum că *vi s-a ordonat de la partid* să nu mai folosiți această *formulă de salut*? se interesă George, subliniind ostentativ ultimele cuvinte, în timp ce-și sălta din nou geamantanul, smulgându-l de jos cu obidă.

- E limpede, reluă Mihai, de data asta pornind-o în urma lui. Va trebui să *te prelucrez*, să-ți fac câteva *instrucțiuni* despre felul în care trebuie să te porți la serviciu, cu privire la ce trebuie să spui și ce nu trebuie să spui, cum trebuie să te exprimi când te afli între colegii salariați, adică în mijlocul colectivului.

- Să știi c-abia aștept să te-ascult, rosti George, luptându-se cu geamantanul. Voi fi cât se poate de atent și, dacă va fi cazul, îmi voi lua și unele notițe. Ca să vezi că vreau să nu-mi scape nimic din ceea ce voi învăța la *instrucțiunile* tale. De altfel, sunt sigur că ai putea să mă înveți unele lucruri interesante și chiar folositoare. Dar, iartă-mă, cât privește îndemnul tău să *renunți la acest salut*, pe când mă adresez femeilor, rămâne să mă mai gândesc... spuse el și-și lăsă iarăși geamantanul pe ciment.

- La ce să te mai gândești? tresări Mihai și se răsuci pe loc, până lângă geamantanul prietenului său, hotărât să-i servească încă un alt *argument*, unul forte și ultimul, să-l dea gata: Tu chiar vrei să intri în conflict cu conducerea, cu tovarășa Șoană, sau chiar cu tovarășul președinte Nania, despre care-am aflat că te place? Adică, vrei să devii... «*un caz*»? De ce, mă rog, ții tu să ți se atragă atenția, la o adică, în prima ședință UTM, și-apoi să ți se scrie și-n dosarul de cadre că ești *refractor la morala noastră proletară*?

George se întristă. Simți că lacrimile îi inundă ochii. Ca să și-i ascundă își fixă privirea peste Mihai, într-un balcon îngust, pe o bluză roșie, atârnată pe-o sârmă, lângă câțiva chiloți de copil.

- Mă sperii, Mihai! Să știi că la așa ceva nu m-am gândit... se pomeni spunând. S-ar putea întâmpla și așa ceva? De-altfel, în vremurile pe care le trăim, totu-i posibil. Nu m-ar mira s-ajungem până acolo încât să mi se întâmple și așa ceva, cedă George cu umilință în glas.

- Eram sigur că până la urmă vei înțelege și-mi vei da dreptate, încheie satisfăcut Mihai, prinzându-și prietenul de umeri, timp în care privirea îi alunecă către geamantan. Măi, dar tu nu-l mai poți duce! Ia fii bun și dă-mi voie mie! Acum, că ne-am înțeles, lasă-l la mine!

- Continuare în nr. viitor -

Citiți romanul Lupii online, aici:

[http://www.samanatorul.ro/editura/2010/George Ene - Lupii roman vol 1.pdf](http://www.samanatorul.ro/editura/2010/George_Ene_-_Lupii_roman_vol_1.pdf)

LUCIA SILVIA PODEANU - (n. 1942, Focșani)
poet, folclorist (din Novaci-Gorj).

**Volumul de poezie
al scriitoarei !**

Scriitor membru
al LSR - Gorj

Solstițiul de vară

Cu o prefață de Gheorghe A. Stroia - Adjud, Ed. Armonii
culturale, 2014, ISBN 978-606-8569-66-6

Prezentăm din acest volum câteva Poezii

Singurătate

Motto:

Singurătatea e un privilegiu

Când în suflet
mi-a intrat
un bocanc plin
de noroi,
Eu în mine m-am
retras
renunțând de tot
la ei.

Picături de infinit
m-au adăpostit
în ele,
vântul, marea,
mi-au șoptit
nestatornicia
vremii.

Doar eu singur
Și pădurea,
Și privighetori
cântând,
am știut nefericirea
celor
ce se zbat
bravând.

Nu știu dac-aș
fi în stare
să beau cupa
de otravă,
dar, restras în mine
însumi,
mult mai bine văd
afară.

Peregrini pe căi
terestre
Și-n meandre
sufletești,
luminat de la
o vreme
mult mai bine
înțelegi:

De ce ești?!
Și...
Cine ești!?

Poeți anonimi

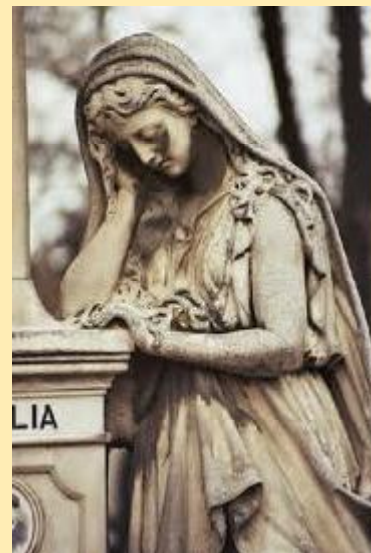
Atât de mulți
poeti în astă lume,
în curgerea luminii
prin întuneric.
Ei strălucesc o
clipă în fragil,
Himeric,
apoi dispar în pagini
anonime.

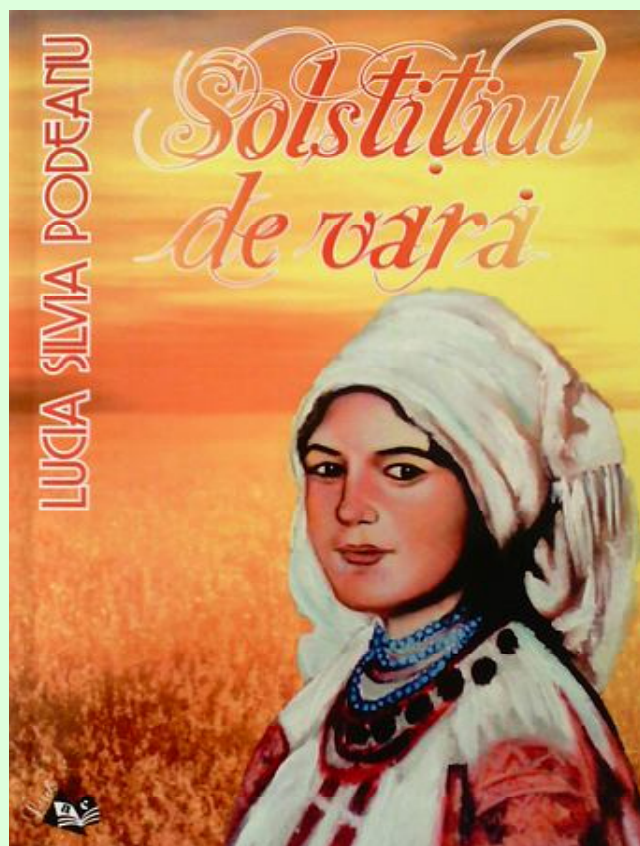
Statui grecești le
îmblânzesc privirea,
iar ochii lor ascund
trăiri intense,
Cuvântul și Ideea
stabilește nemurirea
Și-ascensiunea celor
de poveste.

E scris ca fiecare
generație
să aibă purtătorii-i
de cuvânt,
însă doar unul
strălucește-n fruntea
unei nații
și-nfrânge-al timpului
mormânt.

Semănători de vise
Și cuvinte
cântând despre iubire
Și trădare,
de blânda lumină
a lunii cuprinse,
ei sunt doar
râuri
alergând spre mare,

făcând să fie
viața
mai puțin tristă.

Că nu știu, știu...

Închisoarea mentală
a energiei mele
vibratorii
Și-a uitat deschisă
poarta
Și-au venit spre mine
gânduri
Și expresii iluzorii.

În frecvența mea
cea'naltă
dintr-o altă
Densitate,
am putut pentru
o clipă
să pricep
a lumii diversitate.

O secundă a
durat
spectrul de frecvență,
dar eu am rămas
marcat
de această
experiență.

Este zi de sărbătoare

A căzut soarele-n
iarbă
în stropi uzi de
diamante,
străluciri multicolore
joacă hora
în poiană,
în mișcări fluturânde
elegante și
vibrante.

Inundate de lumină,
parfumate flori
de măr
stau cuminiți
în așteptarea
fluturilor.

Vin albine și vin
fluturi,
sărutând floare
de floare,
în micuța mea
livadă
este zi de sărbătoare.

ION I BĂBĂU - (n. 1942,
Constanța - economist, documentarist

Vă mai amintiți bancurile tinereții noastre? ***- Am supraviețuit... cu gluma... -***

MOTTO: *"Bancurile politice mai vechi, se pot
actualiza oricând !"*

Trăim epoca marilor prefaceri: Eu mă prefac, tu te
prefaci, el se prefacă.

Capitalismul este pe marginea prăpastiei. Ce face
acolo? Se uită de sus la noi...

România pe drumul construirii Socialismului
România pe drumul construirii Comunismului
România pe drumuri...

Pauzele lungi și dese
Cheia marilor succese!

În România nu se mai fabrică paturi.
Nu mai avem nevoie.
Dușmanul de clasă nu doarme, partidul veghează, iar
clasa muncitoare lucrează neconținut.

Propuneri de imn național:
Descurcă-te, române.
De-aș mai duce-o pân-la toamnă.
Pe-al nostru steag e scris ... uimire.

Ce este Securitatea? Inima partidului care bate, bate,
bate...

Bulă tocmai iese din sediul miliției județene și
epuizat, se sprijină de un pom. Un trecător se apropie
de el, întrebând:
- Nu vă supărați, nu știți unde se bate la mașină?
- Nu știu, pe mine m-au bătut manual.

Soțul și soția stau la masa. Deodată, ușa e trântită de
perete și patru securiști dau buzna. Se reped la soț și,
spre disperarea soției, îl iau pe sus și-l urcă într-o
mașină neagră. Trec zile, trec săptămâni și omul nu
mai apare acasă. Disperată, soția reușește să obțină o
audiență.

- Vai, ne pare rău, dar soțul dvs. a murit de
pneumonie.
- Nu se poate, spune plângând soția, soțul meu nu
era bolnav când l-ați arestat, cum se poate să fi făcut
pneumonie?
- Ei, doamnă, a încercat să fugă, a alergat, și știți cum
este, el transpirat, glontecele rece...

La coadă la carne, un glumeț face haz de necaz:

- Care este deosebirea dintre porc și măcelărie? Simplu:
porcul are coada mică și carne multă, măcelăria....

Un tovarăș de la coadă i se adresează:

- Da care-i deosebirea dintre ceasul meu și tine?

- E bună! Nu știu...

- Ceasul meu merge singur, tu mergi cu mine.

Care este deosebirea dintre vânt și miliție? Miliția bate mai
tare și mai tare.

Prin decret prezidențial, s-a înlocuit soarele cu un bec de
40w.

Pentru economie!

Concurs.

Primul candidat este un tip cu pile:

- În 1907 a avut loc o mare răscoală populară. În ce an a
avut loc răscoala populară din 1907?

Cel de-al doilea candidat are numai relații:

- În 1907 au fost omorâți 10.000 de țărani. Câți țărani au
fost omorâți în 1907 ?

Al treilea candidat n-are nici pile, nici relații:

- În timpul răscoalei din 1907 au fost omorâți 10.000 de
țărani.

Vă rugăm să-i nominalizați.

Ce sunt rușii? Prieteni sau frați?

Frați. Prietenii și-i poți alege.

Ce deosebire există între Decebal și Nicubal (Ceașescu)?
Primul practica cultul morților, al doilea moartea cultilor.

De 1 Mai (1984) va trebui să defileze toată populația, de la
mic la mare.

Vor să ne numere, să vadă câți am mai ieșit din iarnă.

Dilema lui Bulă: să mor acum de frig, să mor la vară de
foame...

În România a început să cadă zăpadă artificială: nu se
topește pe calorifer.

La al 5-lea semnal va fi apă caldă:

Pic, pic, pic, pic, pic! A fost apă caldă.

Care este deosebirea dintre frigul de afară și cel din casă?
Ăla de afară e pe gratis.

Ce este coada? Alinierea poporului la linia partidului.

Cum se numește organizația politică pensionarilor?
Șoimii piețelor.

De câte feluri sunt românii?

De două feluri: Mulțumiți (pe care îi caută miliția economică) și

Nemulțumiți (pe care îi caută securitatea).

Anul acesta am avut o recoltă medie: mai proastă decât anul trecut, dar mai bună decât anul viitor.

1965: - Alo, miliția economică? Vecinul meu mănâncă!

- Ei, și?

- Da, dar mănâncă caviar cu polonicul.

- Venim!

1975:- Alo, miliția economică? Vecinul meu mănâncă!

- Ei si ?

- Da, dar mănâncă carne de vițel.

- Venim!

1985:- Alo, miliția economică? Vecinul meu mănâncă!

- Venim!

La plecarea în Uniunea Sovietică, cosmonautul Prunaru îi lasă mamei un bilet:

Dragă mamă, plec în Cosmos. Revin peste 30 de zile.

Întors din misiune acasă, Prunaru constată că mama era plecată. Pe frigider găsește un bilet:

Dragul mamei, am plecat să cumpăr brânză, nu știu când revin.

Cel mai bun banc politic: Poftă bună!

Cel mai mic stat din lume: Statul de plată!

Au fost introduși ghizi în magazine:

Pe acest raft a fost carne... aici a fost brânză...!

Lui Bulă i-au degerat mâinile. A căutat mâncare în frigider.

Supă de pui: pui apă, pui sare, pui morcovi, pui roșii, pui nu pui.

Coadă mare...Un tip se apropie și întreabă pe cel mai din fata:

- Nu vă supărați, ce se dă aici?

- Nu știu. Mi s-a făcut rău și m-am sprijinit de zid.

Când mi-am revenit, era coadă în spatele meu.

- De ce nu pleci atunci?

- Păi, acum că sunt și eu odată primul la o coadă ?!

Care este deosebirea dintre măcelăria dinainte și cea actuală?

Înainte scria pe firmă: «La Matache măcelaru'» și înăuntru era carne.

Acum, pe firmă scrie «Carne» și-năuntru e Matache măcelaru'.

Un ascultător întreabă la radio Erevan dacă cei care au inventat comunismul erau oameni de știință.

Răspunsul este NU: dacă erau oameni de știință, l-ar fi încercat mai întâi pe animale.

Ce e mic, negru și bate la ușă ? Viitorul!

De ce nu se găsește hârtie igienică în hoteluri?
Ca să plece turiștii cu amintiri neșterse.

Pesimistul spune: E rău, e foarte rău! Mai rău nu se poate!

Optimistul spune: Ba se poate! Ba se poate!

Pesimistul spune: O să ajungem cu toții să cerșim!

Optimistul spune: De la cine?

- Ce faci, bătrâne, cum îți merge?

- Ce să fac, încerc și eu să supraviețuiesc...

- O să regreți amarnic.....

Vremuri noi !

Col (r) DUMITRU DĂNĂU - (n. 1937)
Câmpofeni-Arcani, Gorj - prozator.

MITOGRAME LIRICE - LYRISCHE MYTHOGRAMME

AFORISM DIONISIAC

orice strugure
este un emisar credincios
al soarelui
să ne învețe filozofia
rodului ...
... cu setea cu care aștepți
adevărul,
coborâm pe pământ -
semințe încărcate cu
viață -
și-ncepem să fim
rădăcină,

și floare,
și rod

până când
o nouă toamnă
ne cheamă la
ACADEMIA STRUGURILOR

DIONYSISCHER APHORISMUS

ein Abgesandter der Sonne
ist die Weintraube,
um uns die Fruchtphilosophie
zu unterrichten ...
und mit dem Durst,
mit welchem man die Wahrheit
rechnet,
steigen wir auf die Erde
herunter -
Leben einkeimende Samen -
und fangen an,
Wurzel,
und Blumen,
und Sehnsucht
zu sein,
bis ein neuer Herbst uns
zur Akademie der Weintrauben
aufruft ..

O, SUFLETE BEZMETIC

de aur ziua, ora - de mătase,
violaceea clipă - crin regal;
dă frunza chiot sângieru prin oase
când ceața se strecoară-n areal

O,
suflete bezmetic, amurgul
vine încet pe urma noastră ca o fiară ...
... de aur ziua când te-mpaci cu mine,
iar clipa - de mătase princiară ..

O, VERWORRENE SEELE

Golden der Tag,
seidenartig die Stunde,
die veilchenblaue Weile
- königliche Lilie,
einmal wohl der Nebel
in Festung verkrochen,
schreien blutend die Eichenblätter in
Knochen

O,
verworrene Seele -
wegen Sehnsucht und Verzehrung -
obwohl genug langsam, wie ein Wild
beschattet uns hinterher tückisch
die
Dämmerung...

EVOLUȚII

la început
au fost doar vocalele și consoanele
apoi, firește, Dumnezeu,
ca să le închege în Cuvinte

mai târziu, omul,
- suprema Lui creatură -
jucându-se cu ele, ca un copil,

a inventat poezii, basme, discursuri,
dar și minciuni și declarații de
război

acum,
sătui de mitografii
și falși eroi,
preferăm
NECUVINTELE,.

ENTWICKLUNGEN

Am Anfang
waren bloß die Selbst - und Mitlauten
nachher, gewiß, der Herrgott,
um mit denen Wörter zu gestalten

nicht zu spät leider, der Mensch -
Seine höchste Kreatur -
indem er wie ein Kind mit diesen spielt,
ersann Gedichte, Märchen, Reden
wohl aber auch Lügen und
Kriegserklärungen

jetzt,
überdrüssig von Mythos und so vielen
Afterhelden,
bevorzugen wir
die NICHTWÖRTER..

PE O SILABĂ DE LUMINĂ

fac echilibristică
pe o silabă
de
lumină ...

... sub mine,
un hău cu ape tulburi
și stânci
de întuneric

în mine -
o speranță:
Dumnezeu!

AUF EINER LICHTSILBE

Gleichgewichtskunst
mache ich auf
einer
Lichtsilbe

Unter mir-
ein von trüben
Gewässer voller Abgrund
und Dunkelstockfelsen
in mir -
eine Hoffnung:
Herrgott!

LOGOMIRACOL

aventuros, fascinant
periplul Cuvântului
între A (Schyla) și Z (Caribda)
să se închege în noime ...

... ca albina aleargă
de la o literă la alta
după vitalul nectar...

... uluitoare-i viteza –
egală doar cu a gândului –
de întrupare ...

... amețitor zborul -
fulger albastru
prin universul cu 31 de zeități
ale
LOGOSUsums ..

LOGOMIRAKEL

abenteuerreich, faszinierend
die Odyssee des Wortes
zwischen A (Schyla)
und Z (Charybda)
um sich in Sinn
zu verkörpern ...

... wie eine Biene
eilt es von einem der Buchstaben
zum anderen umher
den lebenspendende Nektar suchend ...
... verblüffend ist seine
Geschwindigkeit-
allein der des Gedanken gleich -
um sich vollzugestalten ...

... bestürzend sein Flug –
blauer Blitz
innerhalb eines Lichtsilbe
mit 31 Göttern des Logos
bevölkerten Universums ..

SILVIU-AURELIAN JIMBOREAN

- (n. 1991, Toplița-Harghita) - **Eseist, teolog**

Anul omagial, 2013, Constantin cel Mare

Introducere

În fiecare an, la data de 21 mai, creștinătatea îi cinstește pe Sfinții Împărați Constantin și mama sa, Elena, ca pe niște Apostoli ai creștinismului. În anul jubiliar, 2013, se împlinesc 1.700 de ani de la promulgarea, în luna februarie, anul 313, a Edictului de la Mediolanum, orașul Milano, de astăzi, un adevărat „certificat de naștere al creștinismului universal”. Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, la inițiativa Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, în ședința de lucru din 25 octombrie, 2011, a hotărât ca, anul 2013, să fie proclamat „Anul omagial al Sfinților Împărați Constantin și Elena”[1].

Obiectivele acestei hotărâri au fost: prezentarea rolului și a importanței Sfinților Împărați Constantin și Elena la încetarea persecuțiilor, pe motive religioase, în Imperiul Roman, și recunoașterea creștinismului, ca religie licită; contribuția Sfinților Împărați la apărarea dreptei credințe și susținerea Bisericii creștine; cinstirea lor, ca mari ctitori de lăcașuri sfinte; efortul spiritual și material, pe care l-au depus, pentru educația creștină; contribuția lor la susținerea și dezvoltarea lucrării social-filantropice a Bisericii[2].

În Biserica Ortodoxă Română, cinstirea Sfinților Împărați Constantin și Elena este prezentă, din cele mai vechi timpuri, pentru că domnitorii și boierii români, urmând exemplul acestor Împărați creștini, au ridicat biserici și mănăstiri, au apărât și au ajutat Biserica Neamului Românesc. În zilele noastre, ca semn de evlavie și cinstire a Sfinților Împărați Constantin și Elena, în multe localități găsim lăcașuri de cult parohiale sau mănăstirești, puse sub ocrotirea lor, iar aproape două milioane de români, poartă numele sau derivate ale numelor Sfinților Împărați Constantin și Elena[3]. Receptrea contemporană a lui Constantin cel Mare

Timp de 300 de ani, moștenirea Romei și a Greciei, amenințată de invaziile popoarelor barbare, a fost transferată, treptat, la Bizanț, iar Imperiul Roman a căpătat caracterele esențiale ale Imperiului Bizantin. Actul fondator îl constituie crearea noii Rome, Constantinopolul, pe malurile Bosforului, la decizia lui Constantin cel Mare, data de 11 mai, 330. Personalitatea istorică, destinată să inițieze acest îndelungat proces, este împăratul roman Gaius Flavius Valerius Aurelius Constantinus (n. 27 februarie 272 – d. 22 mai 337), cunoscut sub numele de

Constantin cel Mare, care s-a bucurat, încă din timpul vieții, de aprecierea unor ilustre personalități ale lumii antice, ale căror informații sunt credibile.

Cel dintâi este Eusebius de Cezareea, (*cca 260-†340), părintele istoriei bisericești și prieten apropiat al împăratului, cu lucrările ????????? sau Istoria Bisericească, a cărei primă ediție datează din anul 312 d. Hr. și Laudes Constantini sau Vita Constantini, realizată între anii 336-339. Al doilea este apologetul creștin de limbă latină, Lucius Cécilius Firmianus, zis Lactantius, *cca 250-†325, autorul lucrării, Divinae institutiones, Instituțiile divine, prima ediție 304-311, și al lucrării De mortibus persecutorum[4]. Despre moartea prigonitorilor, prima ediție 313-316, și prieten cu Crispus, fiul lui Constantin cel Mare.

Al treilea este Sfântul Ierarh Grigorie Teologul, (*cca 329-†390), cunoscut și ca Grigorie de Nazianz, care, în poemele sale, face referințe la Vechea și Noua Romă, considerând Constantinopolul „o punte” între Bisericile Răsăritului și cele ale Apusului. Cei trei admiratori ai împăratului Constantin sunt

urmați de către Arnobius, (*cca. 250- †327), cu lucrarea *Adversus Nationes*, Împotriva păgânilor, de către Atanasie, (*295-†373), cu lucrarea *Oratio contra gentes*, Discurs împotriva păgânilor, realizată înainte de anul 325, de către Iulius Firmicius Maternus, (*cca. 300/310-†?), prin lucrarea *De errore profanarum religionum*, Despre greșelile religiilor păgâne, realizată între anii 343-350 și prin bogata operă omiletică a prelaților care le-au urmat acestora. Un contestatar deosebit de dur al împăratului este Zosimos, (425-518), un reprezentant fanatic al cultului păgân al zeilor și al împăratului, ca „Pontifex Maximus”. Lucrarea sa, *Noua Istorie*, este singura lucrare non-creștină despre începuturile creștinismului bizantin[5].

Unul dintre marii critici moderni ai lui Constantin cel Mare este Edward Gibbon (1737-1794), în lucrarea *The History of the Decline and Fall of the Roman Empire*, Istoria Declinului și căderii Imperiului Roman, publicată în șase volume, între anii 1776-1789, în care arată cu nu este vorba de Imperiul Bizantin, ci despre Noua Romă. El afirmă că este vorba despre continuarea sistemului politic și spiritul al vechii Rome. Consideră că scrierile Părinților Bisericii și ale istoricilor bisericești sunt „surse secundare” și contestă numărul tradițional de martiri creștini estimat de către aceste izvoare teologice și istorice.

Din perspectivă contemporană, specialiștii afirmă că împăratul roman Constantin, merită pe deplin atributul „cel Mare”, deoarece, deoarece în 15 ani, din cei 30, cât a durat domnia sa, a luat două decizii fundamentale, care au modificat destinul și viitorul lumii civilizate. Prima a fost adoptarea creștinismului drept religie oficială a Imperiului Roman, iar, a doua a fost transferul capitalei acestui Imperiu de la Roma la Constantinopol. Aceste două decizii, cu uriașele lor consecințe, i-au conferit lui Constantin dreptul de a concura pentru titlul „omul cel mai influent din istorie”.

Istoricul Eusebiu de Cezareea, în lucrarea sa „*Vita Constantini*”, și apologetul latin creștin Lactantiu, în lucrarea „*De mortibus persecutorum*” relatează pe larg acest două evenimente importante din istoria universală și din istoria Bisericii universale. Până la Constantin cel Mare credința creștină nu era deloc o religie tolerată, adesea era persecutată. Creștinii puteau maxim să spere în libertatea religioasă. Dar, imediat ce creștinismul a devenit religia Imperiului roman, el a încetat să fie tolerant față de celelalte religii. Ce înseamnă „el”, în acest caz, este o formulare ambiguă[6].

Nu înseamnă nici Biserica, nici numai împăratul. Conducătorii erau interesați de fundamentele și de unitatea imperiului lor, Biserica era interesată să cucerească inimile poporului. Dar, în pofida diversității intereselor acestora, cele două instituții cooperau. Politica a devenit instrument de apărare pentru religie și religia, ca singura concepție adevărată despre realitate, instrument de validare, pentru politică. Acest binom nu înseamnă că susținătorii respectivei alianțe au persecutat imediat și în mod constant persoanele care aparțineau altor

credințe. Într-un prim moment, aceste persoane au fost, pur și simplu, discriminate și numai autoritățile cultelor păgâne erau constrânse, uneori, să se retragă din viața publică sau să se exileze. Violența latentă era prezentă, fără ca nici politica nici autoritățile eclesiastice să o încurajeze, în mod explicit[7].

Un exemplu interesant este uciderea cu pietre, la Alexandria, a Hypatiei, una dintre ultimele reprezentante ale filosofiei neoplatonice, care a avut loc în anul 415, de către o mulțime creștină foarte agitată. Ca împărat roman, Constantin cel Mare nu a repudiat, dintr-odată toată tradiția imperială păgână, ci, ca și tatăl său, Constantius Chlorus, a continuat să considere Soarele ca mediator vizibil între Dumnezeuul suprem și oameni. El va înclina, însă, din ce în ce mai mult, spre creștinism din rațiuni spirituale și politice. „Vedenia” sa, dinaintea bătăliei și bătălia de la Pons Milvius, „Podul Vulturului” sau Saxa Rubra, „Stâncile roșii”, de pe Via Flaminia, la 10 – 12 km. nord-est de Roma, a făcut din Constantin stăpânul absolut al Europei[8].

Acest eveniment a marcat, totodată, dacă nu propria sa convertire, cel puțin momentul din care el a devenit protectorul creștinilor. El a oferit creștinilor posibilitatea de a intra în administrația imperială și chiar a încurajat dezvoltarea civică a unor comunități religioase creștine, precum cea din Maiuma, din Gaza, și Orikistos, din Frigia, ca „adepti ai celei mai sfinte religii”. Orașul Byzantion, de unde vine numele de Bizanț, a fost fondat pe malul vestic al Bosforului, în jurul anului 660 î.d.Hr. Poziția sa geografică, deosebit de favorabilă, i-a permis să aibă succese economice și politice notabile, încă de la înființarea sa[9].

Acest oras, domina comerțul dintre Marea Neagră și Marea Egee, dintre Europa și Asia Mică, fiind ușor de apărat, înconjurat pe trei laturi de ape. Cu toate acestea Bizanțul nu și-a putut apăra granițele sale, fiind cucerit pentru o scurtă perioadă de perși, la sfârșitul secolului al VI-lea. Adevărata glorie a orașului va începe în timpul domniei lui Constantin cel Mare, cel care îl va transforma în capitala Imperiului. Foarte mulți cercetători au considerat că Imperiul Bizantin a fost o continuare directă a Imperiului Roman, numindu-l, începând cu anul 395, „Imperiul Roman de Răsărit”. Afirmatia nu este lipsită de temei, deoarece împărații bizantini au păstrat, o lungă perioadă de timp, titulatura împăraților romani, și s-au considerat, până la sfârșitul Imperiului, urmașii acestora, revendicând toate teritoriile asupra cărora aceștia stăpâniseră. În Imperiul Bizantin au supraviețuit forme de organizare statală, administrativă și socială de tradiție romană. Dreptul și normele juridice romane au rămas în vigoare multă vreme, cu modificări neesențiale. Chiar și limba oficială a Imperiului a fost, până la începutul secolului al VII-lea, latina. La rândul lor, locuitorii Imperiului Bizantin se numeau pe sine „romei”, iar țara lor era „România” sau „pământul roman”[10].

Citiți în întregime, cu note de subsol, acest studiu pe bolg:

<http://samanatorul.blogspot.ro/2014/09/anul-omagial-2013-constantin-cel-mare.html>

Citiți acest studiu și pe pagina Google:

<https://sites.google.com/site/edituraonline/samanatorul/studii/silviu-aurelian-jimborean>

VASILE MIC - poet și grafician

(15 aug. 1947) în comuna Călinesti-Oaș, satul Coca,
judetul Satu Mare.

POEZII TRADUSE ÎN LIMBA ITALIANĂ

Lasă-te răpit

Lasă-te răpit
De femeia
Din vis...

Las-o să te aibă
Aproape,
În adâncul
Primăverilor ei...

Zorii să vină
Și amândoi...
Ca în vis.

Lasciati rapinato

(Lasă-te răpit)

Lasciati rapinat
Dalla donna
Del sogno...

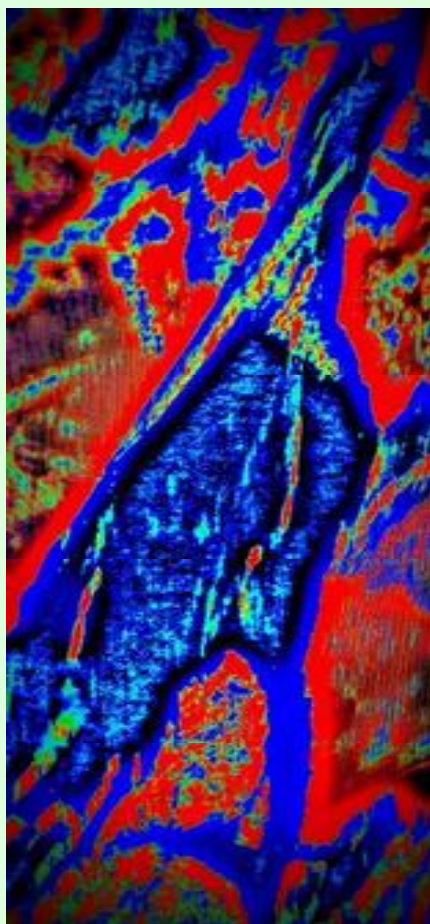
Lasciala averti
In vicinanza,
Nelle profondità
Delle sue primavere...

Venga le alba
Ed ambedue ...
Come in sogno.

Noaptea aceasta

Noaptea aceasta
O voi duce
Departe...
În poemele mele
Tipărite
Undeva
Pe un val,
În ocean...

Răpite de acolo,
Ascunse,
Cu val cu tot,
Puse apoi

Într-o inimă
Ce ține
De o altă noapte.

Questa notte

(Noaptea aceasta)

Questa notte
La porteră
Lontano...
Nei miei poema
Stampate
In qualche posto
Sull' onda,
In oceano...

Rapite di l'f
Nascoste,
Insieme all'onda
Messe poi
In un' anima
Che appartiene
Ad un' altra notte.

Cu numele patriei

Cei
Pe care
Numele patriei
Nu-i motivează
În călătoria
Lor
Pământeană...

Pot să mergă
Mai departe,
Să ducă războaie,
Să adune
Comori,
Să le îngroape,
Să înalțe
Statui
Cu numele lor
Pe ele...
După care
Să aibă
Și clipe
De pace.

Col nome della patria

(Cu numele patriei)

Queli
Iquali
Il nome della patria
Non li motiva
Nel viaggio
Loro
Terrestro...

Possono andare
Più lontano,
Portare guerre
Raccogliere
Tesori,
Sepolcra
Inalzarle
Statue
Iscrizionato loro nome
Su di loro...
Dopo di che
Abbia
Momenti
Di pace.

Vei putea înțelege

Dacă mori
În fiecare zi,
Trebuie să te naști
În fiecare dimineață.

Un răsfățat al cerului
Poți să fii
Și să iubești
Florile de câmp,
Să-ți construiești o casă
În fiecare sat,
Pe fiecare planetă.

Vei putea călători
În timp,
Vei putea pricepe,
Așa,
Ce e cu lumea
Aceasta.

Potrei capire

(Vei putea înțelege)

Se mori
Ciascuno giorno,
Devi nascerti
Ciascuna mattina.

Un accarezzato del cielo
Puoi essere
E amare
I fiori campestri
Costruirti una casa
In ciascuno paese,
Su ciascuna pianeta.

Potrei viaggiare
In tempo
Potrei capire,
Cosă,
Cos'è il mondo
Questo.

Se poate

Se poate renunța
La nu se poate,
Se poate renunța
A merge,
A mai merge pe coate.

Se poate renunța
La apă, la pâine,
Dar să renunțăm
La ziua de mâine?

Possibile

(Se poate)

Possibile rinunciare
A non è possibile
Possibile rinunciare
Andare
Andare ancora su gomiti.

Possibile rinunciare
Ad acqua, pane,
Ma rinunciamo
Al giorno di domani?

Țăranul

Țăranul
Îngropat
În propria-i glie.

Pe crucea sa:

„Ucis
De unii
Și de alții”

Il paesano

(Țăranul)

Il paesano
Sepolto
Nella propria terra.

Sulla sua croce:

„Uciso
D'alcuni
E d' altri.”

Traducere de Livia Mărcan

Imagini: Vasile Mic

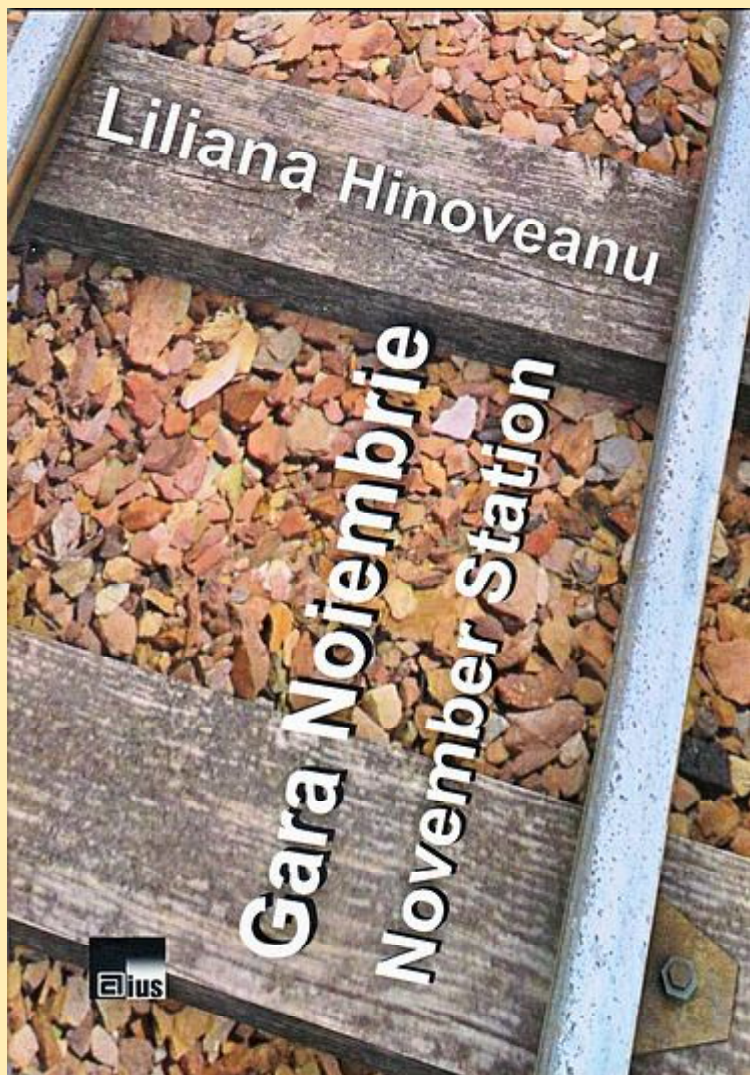

LILIANA HINOVEANU - (n. 1956, Vânjuleț - Mehedinți) -
Realizator de emisiuni la Radio România Oltenia Craiova, poet

Gara Noiembrie

- November Station -

VOLUM BILINGV DE POEZIE

Liliana Hinoveanu

- născută la 9.XI.1956, în Comuna Vânjuleț, Județul Mehedinți
- absolventă a Universității din Craiova, Facultatea de Litere
- realizator de emisiuni la Radio România Oltenia Craiova
- Premiul pentru poezie al Revistei „Ramuri”, 1984.

MIRARE

Din
volum:

Cum ar arăta un gând format numai din mâini
mâini ridicate
cu degete mișcătoare
după
cum
bate vântul

MIC DEJUN CU PREȘEDINTELE

Ieri i-am pregătit un mic dejun ambalat
cumpărat de la fast food-ul din colț
i l-am lăsat pe colțul mesei
lângă un ceai incolor
ca o spălătură de vase
între timp am schimbat lenjeria
am bătut covoarele
am aprins aragazul căci o cafea amară i-ar completa
dimineața președintelui

totul era la fel
mâncarea
ceaiul
aerul
și capul aplecat într-o parte
făcându-mi semnul de
început
ca ieri ca alaltăieri
aceeași poveste
alt președinte

Alexandru Melian
doctor în filologie

ALEXANDRU MELIAN -

(n. 1939, Luizi-Calugara, Bacau). Critic
literar, eminescolog, dizident
anticeausist.

Scriitor
medaliat de
Asociația
Semănătorul
Tismana

MILA DOMNULUI ANDREI PLEȘU

Motto: « *C'est un grand malheur de perdre par notre caractère les droits que nos talents nous donnent sur la société* » (Este o mare nenorocire să pierdem prin caracterul nostru drepturile pe care talentele noastre ni le dau asupra societății) Diderot

Împărtășesc aproape toate opiniile critice, uneori foarte dure, ale domnului Pleșu cu privire la Victor Ponta și la perspectiva sumbră ca acesta, - profitând de toate instrumentele statului pe care le are la îndemână și le manevrează în scop personal, fără nici un fel de scrupul - să devină președintele României. Pe de altă parte, nu înțeleg și nu împărtășesc opțiunea acestui mare artist, care este Radu Beligan, de a gira cu marele său prestigiu o nulitate politică, atât de nocivă pentru țară. Si totuși fața de această figură luminoasă a teatrului românesc nutresc un adânc respect și prețuire, în timp ce pentru domnul filozof, în pofida calităților sale intelectuale, nu pot avea nici respect nici prețuire. Poate părea paradoxală această mărturisire, dar ea nu este deloc așa. Este reacția naturală și de bun simț a unui om credincios tablei sale de valori, dar care nu refuză celorlalți dreptul la opinie și la opțiune, chiar și atunci când acestea sunt diferite de ale sale.

Ceea ce îl desclifică pe A. Pleșu, în raport cu respectul și prețuirea, - dincolo de imperativele democrației - este în primul rând aroganța de a da lecții de morală. El, de a cărui moralitate ai toate motivele să te îndoiești. Nu voi inventaria faptele care pun în lumină caracterul lui, deloc onorabil și de loc în măsură să-i acorde creditul de a vorbi de caracter și de morală. Pentru cine este interesat, sursele de informație din presă sunt numeroase. Relevant și direct legat de atitudinea lui față de Radu Beligan, - chiar dacă în registru pamfletar - este textul publicat pe blogul personal de V. Roncea, la 22 sept.2014.

Eu voi încerca să-i reamintesc articolul său din *Adevărul* (8 aprilie 2013), "**Cazul » Victor Ponta**", în care, cu iscusința lui în mânăuirea limbii și sofisticarea ideilor, aducea laude acestui aventurier politic, gol pe dinauntru ca o nuca seacă și îl proclama, cu morgia sa de trezorier al adevărului, speranța noastră de viitor.

Ba chiar șansa momentului istoric. « **Avem, totuși, noroc** », răsufla ușurat filozoful, spre sfârșitul articolului de recuperare, recondiționare și reabilitare a lui V. Ponta. Nu voi relua analiza, făcută la vremea respectivă, probei de oportunism jalnic pentru un intelectual care merita să se respecte mai mult (« **Laudele infirme ale domnului Andrei**

Pleșu », -
www.samanatorul.blogspot.com).

Voi sublinia doar caracterul lui de giruetă mediatică. Critic acerb, și pe bună dreptate, a lui V. Ponta până la acel articol, astăzi, - nu mai știu de când - critic demolator al candidatului la președinție, și din nou pe bună dreptate, te întrebi care-i Ponta (sau care-i *poanta*) lui A. Pleșu și care-i Pleșu care *nu te duce cu preșu* ?!... Răspunsul e simplu : V. Ponta e mereu același ca și Andrei Pleșu. Si dacă te întrebi, din nou, ce l-a determinat pe domnul fost ministru de externe, fost consilier prezidențial și fost bursier în Germania Federală pe vremea dizidenței sale anticeauiste, să-l butaforeze, la un moment dat, în erou pozitiv pe Primul Ministru mereu negativ, răspunsul ni-l dă chiar autorul articolului din 2013, atunci când elogiază faptul că « *premierul a schimbat de picior, trecând de la o politică de front la una a compromisului* ». A compromisului **cu cine și cu ce** ? Evident, cu T. Băsescu și cu politica lui. Tocmai se încheiase celebrul **pact nocturn**. Azi pactul nu mai există și *Victoraș* râvnește fotoliul prezidențial. Deci trebuie demolat. Recurgând din nou la o întrebare retorică, te întrebi de ce ? Că doar filozoful gazetar nu mai e dispus « *să presteze* » pentru țară și să cedeze așteptărilor generale de a o salva, candidând la președinție . « *Eu socotesc că am prestat destul pentru nație* », răspunde el dezabuzat la întrebarea : de ce nu candidează la funcția supremă în stat. Dezabuzat și cu o nuanță de reproș față de nația nerecunoscătoare care, ea, la rândul ei, n-a prea « *prestat* » pentru dezinteresatul și dăruitorul *prestator*. Nu, condeierul și moralistul de serviciu nu se războiește pentru el însuși ? El este altruist și generos ? i mereu fidel Președintelui legendar al României contemporane, împreună cu care va intra triumfal în eternitate. Acolo unde un biet actorăș ca Radu Beligan nu poate avea acces, de vreme ce a avut proasta inspirație de a susține candidatura lui Victor Ponta !!!...

Milostivului Andrei Pleșu îi este milă de Radu Beligan....De ce nu i-o fi milă oare de el însuși ?!?!...Sau măcar...un pic de rușine ?!?!..

Alexandru MELIAN

AL. FLORIN ȚENE - (n. 1942). Poet, critic literar,
romancier, promotor cultural

Critica literară între artă și știință - însemnări -

Din volum:

ASEMĂNĂRILE DINTRE ALEGERE, NORMĂ ȘI EXPRESIVITATEA POETICĂ ȘI RAPORTURILE DINTRE ELE

Aserțiunea că principiile care explică valorile expresive ale limbajului artistic ca valori artistice ne îndeamnă să supunem această situație unei revizuirii. În acest context se pune întrebarea, firească, care sunt aceste principii? Primul ar fi, deoarece este cel mai vechi, și trebuie amintit la început, datează de la Aristotel, și el este acela al abaterilor, al devierilor de la normă. Aristotel a avut în vedere, fără să-l formuleze astfel, acest criteriu, pe care l-a considerat esențial în definirea specificului limbii poetice sau, cu un termen mai cuprinzător, al limbii artistice. Cuvintele unei limbi pofti, după Aristotel, comune și diferite de uzul general, așa cum specifică în Poetica. Printre acestea din urmă el include regionalismele, metaforele, podoabele și în general toate mijloacele de expresie care se abat de la exprimarea obișnuită și curentă. Limba poetică va trebui să fie un complex format din mai multe elemente. Claritatea, însușire fundamentală a exprimării, inclusiv în limba poetică, este asigurată de întrebuințarea fondului uzual, comun al limbii. Aristotel distinge în limba poetică cuvinte care aparțin limbajului poetic, pentru motivul că acestea se opun exprimării uzuale. Clasicul antic dă exemple de exprimare poetică datorită întrebuințării unor cuvinte rare sau unor inversiuni neobișnuite în limba greacă uzuală și care dobândesc prin aceasta calitatea de expresie poetică originală.

Aristotel introduce de fapt un criteriu care nu este exclusiv lingvistic și formal, și anume acela al noutății expresiei, al puterii ei de evocare, rezultă dintr-o opoziție, dar care rezidă nu în fenomenul opoziției ca atare, ci în valorile pe care expresia în cauză le-a dobândit pe această cale. Funcția limbii poetice se caracterizează prin ceea ce aduce nouă ea - iar aceasta este un criteriu estetic și ține de valorile pozitive ale comunicării - și nu prin ceea ce nu este ea.

Principiul că stilul reprezintă o abatere, o deviere, prin care limba poetică se opune normei lingvistice, a fost formulat de Ch. Bruneau și preluat de la acesta de P. Valéry, așa cum ne spune St. Ullmann. Definiția stilului drept abatere (ecart) este făcută în termeni negativi, adică aflăm din ea ce nu este stilul și ce este el. În felul acesta s-a putut vorbi la un moment dat de stil ca anomalie, pornindu-se de la ceea ce este dat din punct de vedere lingvistic în sistemul limbii și sugerându-se, deci, o realitate care contrazice sistemul, prin faptul că se înscrie într-o altă sferă de fapte, în domenii diferite ale cercetării. Pornind de la concepția că limbajul poetic este o structură ce se opune limbii prozei, că este antiproză, stilisticianul francez Jean Cohen admite că stilul este o deviere, o violare a codului, ba chiar „une faute”, cu rezerva - care este de

fapt esențială și subminează, credem noi, principiul însuși -, formulată astfel de către Solomon Marcus în Preliminarii ale poeziei matematice, publicat în „Viața Românească” (nr. 9, 1967, p. 142 și urm.): „Credem că, intradevăr, nu e de ajuns să violezi codul pentru a scrie un poem. Stilul este o greșală, dar nu orice greșală este și stil, iar eroarea suprarealismului a constatat în fapt că a crezut uneori în acest lucru.”

Criteriul abaterilor de la normă în poezie a fost reluat de către Solomon Marcus care vede în acest criteriu al abaterilor factorul esențial spre care converg direct sau indirect toate celelalte explicații ce s-au dat ori s-ar putea da în materie de limbaj poetic.

Putem conchide în legătură cu criteriul alegerii în stil că el este secundar și exterior expresiei poetice, care trebuie raportată la funcția de reprezentare poetică pe care o îndeplinesc elementele expresive ale limbii organizate stilistic într-un întreg elaborate, într-o structură artistic determinată de ceea ce se numește o situație. Reprezentarea literară - artistică nu elimină conceptual, ci-l transfigurează în imagine străbătută de fluxul individual al sentimentelor și emoțiilor, adică îl înfățișează într-o ambianță nouă, obiectivă și subiectivă în același timp, de concept viu, de adevăr trăit. Așa cum nu există reprezentare a realității în afara conceptelor prin care gândirea construiește raționamente și formulează adevăruri despre ceva - ce există în sine, și independent de gândirea conceptuală, dar care se reflectă în ea - tot astfel nu există reprezentare poetică a realității individuale în afara cuvintelor private ca mijloace de expresie organizate în întreguri sonore și semantice, structurate stilistic în funcție de ceea ce le transcede: universal și existența omenească subliniate în conștiința artistului și reflectate într-un mod particular în limbajul poetic.

În limba artistică raportul expresie-conținut apare însă într-o altă lumină, pentru faptul că trecerea de la un semnificant la altul, adică „alegerea” expresiei, este motivată de funcția lingvistică a conținutului, care este o funcție estetică. Prin aceasta ea depășește funcția de comunicare realizată prin denotații, făcând apel la conotații, la sensurile derivate, individuale, simbolice. Svend Johansen în „La notion de signe dans la glosse-matique et dans l'esthétique” (în Travaux, Copenhague, V, 1949). Spunea că prin acest fapt expus mai sus se ajunge la ceea ce s-a numit instrumentalizare, adică organizarea limbii sau a elementelor iradiate din sensul denotației în vederea îndeplinirii unei intenții artistice sau estetice.

15 august 2013

Citiți întregul volum la Editura online “Sămănătorul”:

http://www.samanatorul.ro/editura/2014/Al_Florin_Tene-Critica_intre_arta_si_stiinta.pdf

CĂRȚILE ONLINE PE CARE LE AVEȚI VI LE PUTEM TIPĂRI. CONDIȚIILE DE TIPĂRIRE:

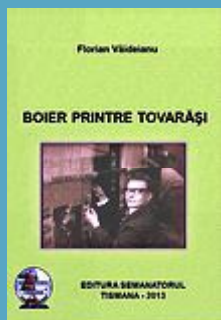
<http://www.samanatorul.ro/portal/tiparire.htm>

CONTURILE BANCARE: DENUMIRE: Asociația "Semanatorul Tismana", Cont RO45RNCB0149125641110001 RON
Pentru străinătate: Cont RO18RNCB0149125641110002 EUR, Cont RO88RNCB0149125641110003 USD

BCR - Banca Comercială Română S.A. Prin mandat postal: Asociația Semanatorul Tismana, președinte Nicolae Tomoniș, Str. Tismana, nr. 153, Cod postal 217495 Tismana, Jud. Gorj sau prin transfer bancar Asociația Semanatorul Tismana, Cod fiscal C.I.F. 29532170 Cont Iban RO45RNCB0149125641110001 BCR filiala Gorj, Cod SWIFT - RNCBROBUXXX

Costul unui abonament pe șase luni este de 120 lei, dar se pot comanda și reviste separate, 15 lei revista + 5 lei trimiterea acasă prin poștă = 20 lei

Cărți "Editura Sămănătorul" de vânzare la sediu, la standurile ocazionale din centru și la salonul de cofură al doamnei Gabi Tâlvescu (Văcaru): Florian Vădeianu – "Boier printre tovarăși", Iuliu-Marius Morariu – "Habet sua fata libelli!", Stoian Adrian Ștefan – "Frații diavolului ed. a II-a", Alexandru Melian – "Semnele apocalipsului", 15 lei, Nicolae N. Tomoniș – "Ultimii soldați ai neamului românesc", 10 lei.

- 2 Revista "Sămănătorul" ar putea deveni trimestrială !
- 4 Al. Melian - CANTECE FĂRĂ ȚARĂ
- 7 TISMANA, STATUTUL DE-A LUNGUL ISTORIEI
- 15 Florian Vădeianu - POEZII
- 16 ION MOCIOI - DISCUL DE LA PHAISTOS - seria a VI-a (ultima)
- 22 George Ene - LUPII - vol. I - roman
- 24 Lucia-Silvia Podeanu - Solstițiul de vară - (III)
- 26 Ion Băbău - Vă mai amintiți bancurile tinereții noastre?
- 28 Dumitru Dănaș - MITOGRAME LIRICE - LYRISCHE MYTHOGRAMME
- 30 S.A. Jimborean - Anul omagial, 2013, Constantin cel Mare
- 32 Vasile Mic - POEZII TRADUSE ÎN LIMBA ITALIANĂ
- 34 LILIANA HINOVEANU - Gara Noiembrie
- 36 Al. Melian - MILA DOMNULUI ANDREI PLESU
- 37 Al Florin Țene - Critica literară între artă și știință
- 38-39 Conturi, abonamente, emisiune radio
- 40 Foto-document - Hartă Asaltul Carpaților, (1975)

CUPRINS

Revista „SĂMĂNĂTORUL”, este o continuare a publicației literare online concepută în luna iunie a anului 2011, de către directorul acestei publicații - Nicolae N. Tomoniș - editor și manager al siturilor www.samanatorul.ro și www.dornatismana.ro site-uri sprijinite moral de Liga Scriitorilor Români, cu sediul la Cluj și de majoritatea covârșitoare a autorilor care au avut lucrări pe vechile site-uri suspendate, Sămănătorul și Editura online Sămănătorul. Noile site-uri sunt sprijinite acum material de autorii care își publică lucrările lor, de asociații și fundații care activează în Tismana precum și de sponsorizări și donații de la firme și persoane private.

Conceptual și artistic - tehnic, proiectul "Revista Sămănătorul" a fost lansat de către prof. Nicu N. Tomoniș, el înlocuind vechiul Buletin informativ "Sămănătorul" care apărea din anul 2009 pe o inițiativă și o cheltuială proprie. Înlocuirea acestuia cu actuala revistă s-a făcut deoarece buletinul lunar nu putea promova activitatea autorilor de la Editura online Sămănătorul. Revista Sămănătorul a apărut la împlinirea a trei ani de la înființarea editurii online "Sămănătorul". Adrese:

<http://www.samanatorul.ro> Numărul din luna curentă în format Flash
<http://www.samanatorul.ro/revista/arhiva.htm> Colecția FLASH a revistei
<http://www.scribd.com/semanatorul> Format document simplu scribd

La 21 Sept. 2014, la Radio România Oltenia Craiova a fost difuzată emisiunea - "LA CEAS DE TAINĂ", o emisiune despre orașul Tismana. Realizator poeta Liliana Hinoveanu.

Subiecte din emisiune:

- De ce trebuie ca la Tismana să nu vii doar la mănăstire ci trebuie să vizitezi zona cel puțin două zile.

- Puteți vizita în acest timp ariile naturale protejate dintre care: izburile Izvarnei, Cornetul Pocruii, Pădurile de castan, Castanii seculari de la Gornovița, monument al naturii, Peștera Gura Plaiului de la Topești, monument al naturii, Cotul cu Aluni și Altarul Schitului părăsit din Culmea Topești, la Sohodol Piatra Andreaua, Steiul Coziei, Dealul Tihomirului, la Tismana Pădurea seculară din Vârful Cioclovina, cele două Schituri de pe acest munte.

- De ce artizanatul din Tismana este recunoscut pe plan național și internațional, ce demersuri se fac pentru a reînvia tradiția coloritului pe bază de extracte de plante.

- Care sunt marile personalități ale României care au venit periodic la Tismana și și-au adus aportul la emanciparea Tismanei și a Văii Tismanei, construind vile, poduri din beton, amenajând Parcul Dendrologic Chihai, Muzeul Mănăstirii.

- De ce pe plan național proiectele vizând infrastructura în turism nu sunt luate în seamă de autoritățile centrale. De ce se alocă de către acestea fonduri în zone care nu pot oferi ceea ce vechile localități turistice deja au. De ce patrimoniul local se degradează din cauza incapacității clasei politice de a dezvolta localitățile, prioritare fiind interesele personale și de grup.

Descărcați până la 7 octombrie 2014, fișierul cu emisiunea de la Radio Craiova "LA CEAS DE TAINĂ" - INVITAT PROF. NICOLAE TOMONIU :

<https://www.wetransfer.com/downloads/9c6da45d3ab1e5b3f2a8c35e093f507920140930084945/5259ac0256f949e11aab2ab305aae16e20140930084945/cec0d1>

DICȚIONAR: - SĂMĂNĂTORISM s. n. Curent social, cultural și literal inițiat la începutul sec. XX, în România, de revista „Sămănătorul”, care idealiza satul patriarhal în opoziție cu orașul „viciat” de civilizație, considera țărănimea ca depozitară exclusivă a valorilor naționale și promova o literatură de inspirație folclorică și istorică. [Var.: **semănătorism** s. n.] — „Sămănătorul” (n. pr.) + suf. -ism.
Sursa: DEX '09 (2009).

Colectivul redactorilor permanenți din diverse centre de sprijin ale revistei online "SĂMĂNĂTORUL"

TOMONIU N. NICOLAE - Tismana
Director revista online "Sămănătorul"

ALEXANDRU MELIAN - Gieres, Franta
Redactor rubrica "În numele speranței"

AL FLORIN ȚENE - Cluj
Redactor de critică literară, proză și poezie

GEORGE ANCA - București
Redactor, lansări de carte, diversitate culturală, minorități

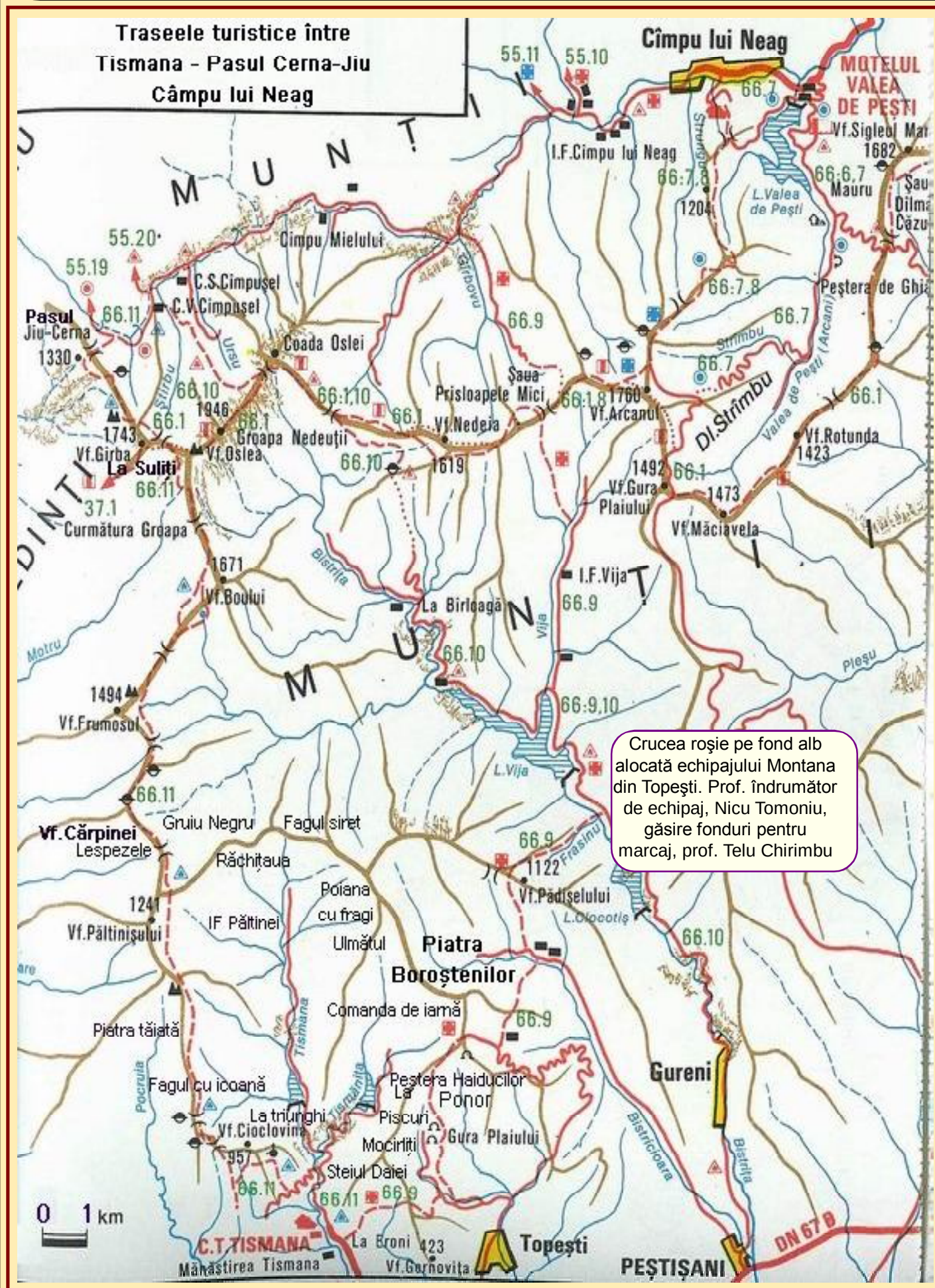

IULIU-MARIUS MORARIU - Salva, Bistrita-Năsăud
Redactor privind recenzii ale debutanților la "Semănătorul"

CEZARINA ADAMESCU - Galați
Redactor de critică literară, recenzii ale debutanților la "Semănătorul"

*Domeniile de
critică literară ale
redactorilor sunt
orientative*

Harta din 1975 a traseului echipajului «Montana» al școlii Topești ! Locul ! pe țară !

Proiectul marcajelor turistice pionierești "Asaltul Carpaților", din anul 1975, a fost un beneficiu pentru turiști. Dar organizațiile de pionieri s-au desființat după '89 iar noile și puținele organizații de tineret au azi alte ținte în școli.